TRST, sreda
6. julija 1955
Leto XI. - Št. 158 (3087)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, III. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. — Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25 din - Podruž.: GORICA, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82

NAROČNINA: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. — Federat. ljudska republika Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z. - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Danes bo Segni predložil Gronchiju seznam ministrov nove tristranske vlade

Republikanci bodo vlado podpirali, ne bodo pa v njej sodelovali
Koncentracija se je še enkrat uprla, vendar ni preprečila sestave vlade
Segni je dokončno sprejel mandat - PSDI proti sodelovanju PSI z vlado

(Od našega dopisnika)

RIM, 5. — Jutri bo dokončno sestavljena nova Segnijeva vlada. Danes se je mandatorju posrečilo prebroditi zadnje težave, zlasti nenadni odpor demokristjanske koncentracije. Ob 20.30 je Segni prispel na Kvirinal, kjer ga je takoj sprejel predsednik republike Gronchi. Čez slabo uro je glavni tajnik predsedstva republike, prefekt Moccia, prečital naslednje poročilo:

«Predsednik republike je sprejel danes v kvirinalski palači poslanca Antonia Segnija, ki je umaknil pridržek in izjavil, da sprejema naloge, da sestavi novo vlado. Zaprosil je, da sme jutri predložiti seznam članov vlade.»

Ko je zapuščal Kvirinal, je Segni izjavil novinarjem: «Jutri opoldne bom predložil predsedniku republike seznam ministrov.» Na nadaljnja vprašanja je sporočil, da republikanci ne bodo vstopili v novo vlado, da pa so jo obljubili lojalno podpirati.

Vodstvo PRI je objavilo zvečer poročilo, ki pravi med drugim, da so člani vodstva odobrili poročilo političnega tajnika PRI Realeja in parlamentarnih predstavnikov o medstrankarskih pogajanjih za sestavo nove vlade in da so bili po proučitvi vladnega programa, ki je bil izdelan na teh pogajanjih, mnenja, da program, «tudi glede na dejstvo, da bo ministrstvo za prosveto dodeljeno laičnemu predstavniku, v zadostni meri zadošča pogojem, ki jih je postavilo nedavno zasedanje nacionalnega sveta PRI», zaradi česar bo stranka «dala vladi za izvajanje tega programa parlamentarno podporo, ne da bi v vladi sodelovala».

Končno izraža vodstvo PRI željo, da bi bil Segnijev poskus čim uspešnejši, in upanje, da bo dal Segni učinkovito pobudo za politiko socialnih pridobitev v obrambi svobode».

Programske smernice nove vlade, izdelane na dolgih štiristranskih pogajanjih zadnjih dni, je danes odobrilo tudi vodstvo liberalne stranke, ki se je sestalo skupno z liberalnimi parlamentarci. Vodstvo PLI je tudi izrazilo zadovoljstvo, da so bile pri sestavljanju vladnega programa upoštevane liberalne zahteve.

Prav tako je vladni program odobril izvršni odbor PSDI, nato pa še socialdemokratski parlamentarci, ki so tudi določili, kdo med njimi pride v poštev za razpoložljive ministrske in podtajniške stolčke. Seznam bosta Segniju izročila glavni tajnik PSDI Matteo Matteotti in predsednik poslanske skupine Paolo Rossi.

O sestavi nove vlade sta razpravljala tudi vodilna odbora demokristjanske poslanske in senatorske skupine. Poslanska skupina je, kot je po seji izjavil njen predsednik Moro, odobrila dogovorjene programske smernice in določila nekaj kriterijev za razdeljevanje ministrskih mest. Demokristjanski senatorji pa diskusije niso končali. Po poročilu predsednika skupine Ceschija, ki je tudi sodeloval v štiristranskih pogajanjih, so v debato posegli vsi člani vodilnega odbora, nadaljevali pa jo bodo jutri.

Težave med demokristjani so nastale zaradi nezadovoljstva koncentracije z predvideno razdelitvijo ministrstev. Koncentraciji se zdi, da so tri ministrstva, ki so ji bila ponujena (Andreotti, Gonella, Scoca), premalo. Vendar med njimi očitno ni prave sloge, kajti včerajšnjega zasebnega sestanka predstavnikov koncentracije se niso udeležili prav Gonella, Andreotti in Scoca. Manjkala sta tudi Pella in Togni, ki nista v Rimu. Pella je dal razumeti, da osebno ni za novo vlado, ker ne odobrava štiristranske formule, da pa daje ostalim članom koncentracije povsem proste roke.

Včeraj pa so povzročali težave tudi socialni demokrati. Kot poroča turinska «Stampa», so med štiristranskimi pogajanji postavili odločno zahtevo, da mora biti vladna večina omejena na štiristransko koalicijo in se nikakor ne sme razširiti na Nennijevo. Celo «Stampa», ki zagovarja stališče zmernih liberalcev, obsoja poleg ravnanja tudi PLI Malagodija tudi socialdemokratsko stališče, ki se postavlja proti vsakemu sodelovanju PSI z vlado.

Vendar je lahko Segni danes popoldne sklical predstavnike štirih strank na sestanek, na katerem so dosegli tudi načelen sporazum o sestavi vlade, tako da je Segni zvečer lahko odšel na Kvirinal in dokončno sprejel mandat za sestavo vlade.

Včerajšnja štiristranska seja se je zavlekla do 2.45 zjutraj in na njej niso mogli doseči dokončnega sporazuma o sestavi vlade. To so morali v glavnem opraviti na današnji popoldanski seji, čeprav bo čez noč in jutri predpoldne treba najbrž opraviti še precej dela, zlasti med demokristjani, kajti za ostale stranke so vprašanja že urejena. Liberalci ostanejo pri starem, le novega ministra za industrijo bo treba najti. Za socialdemokrate bo v vlado vstopil še Paolo Rossi, ki bo postal prosvetni minister. Republikancev v vladi ne bo, najbrž predvsem zato, ker demokristjani niso bili pripravljeni prepustiti Pacciardijeve obrambnega ministrstva.

Po vsej verjetnosti bo nova vlada takšna: predsednik vlade Segni, podpredsednik Saragat (PSDI), minister brez listnice za povezavo s parlamentom De Caro (PLI), minister brez listnice za reformo birokracije Scoca (DC - koncentracija), minister brez listnice za državna posestva in državne udeležbe v gospodarstvu Campilli (DC), minister brez listnice za Sklad juga Mattarella (DC), notranji minister Moro ali Taviani (DC), zunanji minister Martino (PLI), pravosodje Gonella (DC - koncentracija), proračun Vanoni (DC), državni zaklad Gava (DC), finance Tremelloni (PSDI), obramba najbrž Taviani (DC), prosveta Paolo Rossi (PSDI), javna dela Romita (PSDI), kmetijstvo Colombo (DC), promet Angelini (DC), pošta Cassini (DC), industrija Andreotti (DC - koncentracija) ali Cortese (PLI), trg. mornarica Cortese (PLI) ali Andreotti ali Tambroni (oba DC), delo in soc. skrbstvo Gui (DC), zunanja trgovina Martinelli (DC), šport, gledališče, film in turizem Andreotti ali kak drugi predstavnik koncentracije.

Kar se tiče vladnega programa, je po današnjih govoricah mogoče soditi, da je Segni sicer precej popustil, da pa je vendarle ohranil nekatere svoje programske zahteve, med njimi tudi načelo večje podpore spravljivim pobudam na mednarodnem področju.

A. P.

V Pekingu zaseda ljudski kongres

PEKING, 5. — Agencija «Nova Kitajska» javlja, da se je danes začelo v Pekingu drugo zasedanje prvega kitajskega državnega ljudskega kongresa (parlamenta), ki je bil ustanovljen septembra lanskega leta. Zasedanja se je udeležilo 1200 delegatov iz vseh kitajskih pokrajin. Na dnevnem redu zasedanja so: 1. odobritev prvega petletnega načrta za razvoj državnega gospodarstva; 2. proučitev in sprejem finančnega zakona in zakona o državnem proračunu za leto 1955; 3. odobritev zakona o vojaški službi; 4. odobritev načrta za graditev nasipov na reki Jangcekjang.

Zasedanju so prisostvovali tudi Hošiminh in ostali člani severnovietnamske delegacije, ki so na obisku na Kitajskem. Danes so izvolili predsedstvo 79 članov in glavnega tajnika sedanjega zasedanja.

Pekinški radio je javil, da je ljudsko sodišče v pokrajini Kvantung obsodilo na smrt tri Cangkajškove vohune. Četrti pa je bil obsojen na 15 let zapora. Radio je pripomnil, da se je voditelj vohunske mreže vrinil v pokrajinsko komisijo za načrtovanje, zato da zbere vojaške in gospodarske podatke in da sabotira načrte za državno izgradnjo.

BEOGRAD, 5. — 14. julija bo odpotovala v Moskvo skupina jugoslovanskih novinarjev. Predvidevajo, da bodo ostali v ZSSR približno dva tedna.

Storoni se je vrnil v Rim na poročanje

BEOGRAD, 5. — Jugoslovanska in italijanska gospodarska delegacija sta v dosedanjih razgovorih v Beogradu proučili razna vprašanja gospodarskega sodelovanja in ribolova na Jadranu. Med razgovori so ugotovili najširše perspektive razvoja medsebojnih odnosov na vseh področjih gospodarskega sodelovanja. Vodja italijanske delegacije Storoni je odpotoval v Rim, da bi obvestil svojo vlado o dosedanjih rezultatih razgovorov.

Grčija sprejela vabilo na konferenco o Cipru

STRASSBOURG, 5. — Grčija je sprejela britansko vabilo na udeležbo pri angleško-grško-turških razgovorih o Cipru. V skupnem angleškem in grškem poročilu po razgovoru med angleškim zunanjim ministrom Mac Millanom in grškim zunanjim ministrom Stefanopulosom.

RESOLUCIJA SKGZ GLEDE PROCESA PROTI BRIŠKO-BENEŠKEMU ODREDU

Kršitev člena 16 mirovne pogodbe in žalitev protifašistične borbe

Poziv raznim strankam in gibanjem, naj javno obsodijo ustrahovalni akt, ki ogroža obstoj slovenske manjšine

Akcija proti pripravi procesa proti bivšim borcem Briško-beneškega odreda se vedno bolj širi, kar dokazuje tudi resolucija Slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Gorice, ki jo objavljamo v pričujočem članku in ki so jo poslali organizatorju odporniškega gibanja v Emiliji ter enemu izmed voditeljev USI tov. Aldu Cucchiju, bivšemu predsedniku italijanske vlade ter znanemu voditelju italijanskega odpora Parriju, predstavniku USI za videmsko pokrajino tov. De Stefaniju, federacijam PSI, KPI in PRDI za videmsko ter goriško pokrajino, Slovenski krščansko-socialni zvezi in Slovenski demokratski zvezi v Gorici. Resolucija se glasi:

Po dolgih pripravah preiskovalnega sodnika pri sodišču v Vidmu se je sestavila obtožnica proti 57 pripadnikom bivšega briško-beneškega odreda IX. korpusa, ki je bil sestavni del jugoslovanske zavezniške armade. Na podlagi te obtožbe je čedadsko sodišče pozvalo na zaslišavanje te «obtožence». Zaslišavanje se je pričelo 5. julija.

V zvezi s tem procesom ugotavlja Slovenska kulturno - gospodarska zveza s sedežem v Gorici sledeče:

1. da so priprave za proces proti nekaterim pripadnikom briško - beneškega odreda naperjene proti Slovencem v Beneški Sloveniji in proti vsem Slovencem v Italiji. Smatramo, da je ta proces ustrahovalni akt, ki ogroža obstoj slovenske manjšine;

2. da je to groba kršitev člena 16 mirovne pogodbe, ki pravi: «Italija ne bo preganjala ne nadlegovala italijanskih državljanov, zlasti pripadnikov oboroženih sil, če so v dobi od 10. junija 1940 do vstopa v veljavo mirovne pogodbe izražali svoje simpatije za stvar zavezniških in pridruženih sil, ali če so aktivno sodelovali v prid zavezniški vojski»;

3. da so priprave za ta proces huda žalitev vse borbe proti nacifašizmu, zaničevanje tistih, ki so se prostovoljno žrtvovali za zmago demokracije, za mir in sožitje med narodi.

Slovenska kulturno - gospodarska zveza je prepričana, da boste tudi vi zavzeli enako stališče ter prikazali javnosti vse to dogajanje v pravi luči, v luči resnice in pravice.

Vljudno Vas prosimo, da o vsebini tega dopisa obvestite Vaše centralno vodstvo.

S spoštovanjem: predsednik: dr. Lambert Mermolja; tajnik: Miladin Černe.

Včerajšnja resolucija odseka bivših partizanov iz Gorice ter današnja resolucija SKGZ spodbijata sleherno obtožbo, s katero skuša videmsko preiskovalno sodišče proglasiti za kriminalce bivše pripadnike briško-beneškega odreda ter jih tako «nagraditi» za vse žrtve in naporе za uničenje nacifašizma in za uveljavitev svobodoljubnih načel.

Postavljanje bivših partizanskih borcev na zatožno klop predstavlja jasen poskus oživljanja fašističnih idej; zaradi tega smo prepričani, da se bodo v tej akciji ramo ob rami znašli vsi tisti, ki so spoznali v fašizmu največje zlo za človeštvo in ki zaradi tega ne bodo nikdar dopustili kakršne koli oblike porajanja preživelih idej, najmanj pa bi mirno gledali, da bi se zagovorniki preteklosti dejansko lotili tvorcev miru in svobode, kot se to skuša doseči prav s pripravami procesa proti bivšim pripadnikom briško-beneškega odreda.

Peron ponuja «koeksistenco» z opozicijo

BUENOS AIRES, 5. — Predsednik argentinske republike general Peron je danes govoril po radiu iz svojega urada v vladni palači. Opozicijskim strankam je ponudil politično premirje. Izjavil je, da so voditelji upora računali na pomoč skupin civilistov, ki so jih zbrali v nepolitičnih krogih. «Politične sile, je dejal Peron, se kot take niso udeležile upora, čeprav so nekatere osebe to napravile kot privatniki». Omenil je tudi, da še vedno obstaja neka površna agitacija, ki pa jo bo čas zabrisal, kajti ljudstvo in odgovorni politični krogi so mirni.

Peron je med drugim izjavil, da se mora «pravica ljudstva uveljaviti izključno s sklepi večine», ter je nato pozval na skupno sodelovanje: «Péronisti in protiperonisti imajo nekaj skupnega. Potrebno je, da se vsi združijo». Dodal je, da se je vlada do sedaj borila proti nasprotnikom z vsemi sredstvi, «ker je bilo več vzrokov, da so jih imeli za pristaše nasilja». «Toda zadnji dogodki so spremenili to stališče, ker politične stranke kot take se niso udeležile neredov». Zatem je Peron izjavil, da je pripravljen joslušati ljudi, «ki se zavedajo svoje odgovornosti», in da ne bo težko doseči sporazum, ker ne verjame, da bi nasprotniki «želeli uničenje dosedanjih pridobitev». «Pod tem pogojem, je dodal govornik, bi lahko prišlo do sporazuma o obliki politične akcije in o koeksistenci med režimom in opozicijo. Mi nudimo roko nasprotnikom. Oni naj odločijo, ali sprejmejo ponudbo. Da dokažem dobro voljo in našo disciplino, pozivam vse naše tovariše, naj sklenejo premirje v politični borbi».

ZENEVA, 5. — Danes se je začelo v Ženevi 20. zasedanje gospodarskega socialnega sveta OZN.

MacMillan bo danes odgovoril na predvčerajšnje izjave Hruščeva?

Ameriški državni departma odklanja sleherni komentar o omenjenih izjavah - Adenauer hoče doseči odobritev zakona o prostovoljcih pred ženevsko konferenco in se bo danes sestal z Ollenhauerjem

WASHINGTON, 5. — *Ameriški državni tajnik Dulles se je danes popoldne razgovarjal s francoskim in britanskim poslanikom v Washingtonu. Razgovor je bil v zvezi s tehničnimi pripravami ženevske konference.*

WASHINGTON, 5. — Predstavnik ameriškega državnega departmaja je odklonil sleherni komentar o včerajšnjih izjavah Nikite Hruščeva na sprejemu v ameriškem poslaništvu v Moskvi.

V Londonu pa še vedno proučujejo izjave Hruščeva in pričakujejo popolno poročilo od britanskega poslanika v Moskvi Haytera. V obveščenih krogih pa trdijo, da bo britanski zunanji minister Mac Millan verjetno odgovoril na izjave Hruščeva v govoru, ki ga bo jutri imel v posvetovalni skupščini Evropskega sveta v Strassbourgu. Britanski zunanji minister bo govoril med obširno razpravo, ki se bo začela jutri v posvetovalni skupščini Evropskega sveta v zvezi s stališčem zahodnih držav pri pogajanjih na ženevski konferenci.

V londonskih krogih so mnenja, da je hotel Hruščev s svojimi izjavami med drugim zavrniti večkratne izjave ameriških osebnosti, da je treba sedanje sovjetsko stališče pripisati težavam, ki jih Sovjetska zveza ima na kmetijskem področju zaradi velikih bremen v oboroževanju.

V Bonnu so zahodni izvedenci danes odobrili poročilo o spremembah, ki se jim zdijo potrebne pri Edenovem načrtu za obnovitev nemške enotnosti. V uradnih virih doslej niso hoteli dati nobene podrobnosti o vsebini tega poročila, ki ga morajo proučiti in potrditi še zainteresirane vlade, preden bo lahko postalo osnova za diskusijo na bližnjih razgovorih z ZSSR v Ženevi. V diplomatskih krogih pa zatrjujejo, da poročilo potrjuje načelo, da mora priti do svobodnih volitev v vsej Nemčiji pred ustanovitvijo enotne nemške vlade.

Medtem se odbor predsednikov parlamentarnih skupin Bundestaga še vedno ni mogel sporazumeti o dnevu drugega in tretjega čitanja zakona o prostovoljcih. Kot je znano, bi Adenauerjeva večina hotela, da bi bil zakon dokončno izglasovan pred 18. julijem, ne toliko, ker Bundestag takrat začne poletne počitnice, temveč ker želi, da bi bil zakon odobren pred začetkom konference štirih v Ženevi.

Socialdemokratska opozicija je zavrnila predlog, naj se debata v drugem in tretjem čitanju začne 15. julija. Jutri popoldne se bo voditelj socialdemokratske opozicije Ollenhauer sestal s kanclerjem Adenauerjem. Toda kljub vladnim kompromisnim predlogom (znižanje števila prvih prostovoljcev na 6000, omejitev začasne veljavnosti zakona do konca leta namesto do 31. marca 1956, prepustitev vrhovnega poveljstva oboroženih sil predsedniku republike namesto kanclerju) je kaj malo možnosti, da bi Adenauer pregovoril socialne demokrate, naj sodelujejo z vlado v vprašanju odobritve tega prvega zahodnonemškega vojaškega zakona.

Adenauer je dal intervju francoskemu tedniku «Carrefour». V izjavah pravi zahodnonemški kancler, da bi «omejitev oboroževanja in nadzorstvo nad njo, ki ju je zvezna republika odobrila s podpisom pariških sporazumov, morala biti osnova vsakršnega splošnega evropskega varnostnega sistema». Adenauer dodaja, da je nekaj pogojev, ki morajo biti izpolnjeni, če naj bo tak varnostni sistem učinkovit. Predvsem bi morala biti Nemčija združena, v varnostnem sistemu pa bi morale sodelovati tudi ZDA. Po kanclerjevem mnenju nemške združitve ni mogoče obravnavati ločeno od celotne problematike, ki jo ustvarja mednarodna napetost. Nadalje zatrjuje Adenauer, da se mora izpolnjevanje pariških sporazumov nadaljevati vzporedno s pogajanji z ZSSR, ker ti sporazumi, pravi Adenauer, niso v nasprotju z razgovori z Vzhodom, temveč so, kot so pokazali zadnji tedni, znatno prispevali k izboljšanju mednarodnega položaja.

Eksplozivni zavoj ubil bivšega Tisovega ministra

MUENCHEN, 5. — V nekem poštnem uradu sta bili dve osebi ubiti, ker je eksplodiral paket, ki ga je neki moški nameraval odposlati. Pri eksploziji je bilo ranjenih 17 oseb, od katerih sta dve v smrtni nevarnosti. Ubit pa je bil moški, ki je hotel paket oddati, in neka ženska, ki je stala za njim v vrsti. Eksplozija je v poštnem uradu napravila veliko škodo. Takoj po eksploziji je policija obkolila poslopje.

V Zahodni Nemčiji je bilo že več poizkusov atentatov s pošiljatvijo paketov z eksplozivnimi snovmi. 29. novembra 1951 je eksplodiral paket v poštnem uradu v Eystrupu na Spodnjem Saškem in pri tem je bila ubita neka poštna uradnica. Nekaj ur pozneje je bil na enak način ubit ravnatelj lista «Bremer Nachrichten», ranjena pa en urednik in ena tajnica. Atentator je bil odkrit in je bil osbojen na dosmrtno ječo. 26. marca je bil preprečen atentat na kanclerja Adenauerja. Neki neznanec je izročil dvema dečkoma paket, naj bi ga oddala na pošti. Dečka pa sta paket izročila policiji. Pri odpiranju je bil ubit en član policije.

Predstavnik policije je nocoj na tiskovni konferenci izjavil, da je moški, ki je bil ubit pri eksploziji v poštnem uradu, bivši slovaški minister v Tisovi vladi Matuš Čermak. Bil je prosvetni minister v Tisovi vladi, nato pa poslanik pri Hitlerjevi vladi. Leta 1945 je bil v ČSR aretiran zaradi kolaboracionizma in je bil izpuščen leta 1948 ter se je nato izselil v Zahodno Nemčijo, kjer je deloval med češkoslovaškimi emigranti.

Predstavnik policije je pripomnil, da ne more z gotovostjo potrditi, da gre prav za bivšega ministra Čermaka, toda ni hotel tega niti zanikati. Dejal je tudi, da Čermak ni mislil paketa odposlati, pač pa da ga je pravkar dvignil, ko je eksplodiral.

Na policiji izjavljajo, da se nič ne ve, kdo in od kod je poslal zavoj, v katerem je bil peklenski stroj, priče zatrjujejo, da je Čermak dvignil zavoj v poštnem uradu, v katerem je bilo okoli 40 oseb, in ga je položil na mizo. Zdi se, da je zavoj eksplodiral, ko ga je Čermak odprl. Eksplozija je prostore popolnoma razdejala.

Splovitev potniške ladje v Splitu

SPLIT, 5. — Soproga predsednika republike Jovanka Broz je danes kumovala največji jugoslovanski potniški ladji, ki je bila doslej zgrajena v domačih ladjedelnicah. Ladja je dobila ime «Jugoslavija». Ladja, ki je bila zgrajena v ladjedelnici «Split», ima 2.600 brt, je 90 metrov dolga in 13 m široka in lahko vozi z brzino 18,5 morskih milj na uro. Ladja je najmoderneje urejena. Poleg kabin z 203 posteljami ima več salonov, 2 kavarni, 2 restavraciji, stekleno verando, bar s prostorom za ples, teraso za sončenje, prhe in drugo opremo.

Velike poplave na Japonskem

TOKIO, 5. — Pri poplavah, ki so uničile številna področja otoka Hokaido na Japonskem, je zgubilo življenje 12 ljudi. Poplave so nastale zaradi deževja, ki se je začelo v nedeljo. Uničenih je bilo okoli 300 hiš, deloma ali popolnoma poplavljenih pa je bilo 20.000 hiš. Okoli 50.000 ljudi je brez strehe. Ameriški helikopterji so rešili več ljudi, ki so se zatekli na strehe. Pri reševanju sodelujejo ameriški helikopterji skupno z japonskimi četami. Kakor javljajo oblasti, je največja nevarnost sedaj mimo, toda nastajajo težave s pošiljanjem živil in zdravil na prizadeta področja. Najbolj prizadeti vasi sta Šizunaj in Nii Kapu ob obali. Večina prebivalstva je zbežala na bližnje griče, ki so sedaj obkoljeni z vodo. Voda je visoka skoraj dva metra.

LONDON, 5. — Lordska zbornica je danes soglasno odobrila načrt zakona o ratifikaciji avstrijske državne pogodbe. Ker je zakon spodnja zbornica že odobrila, bo sedaj predložen kraljici v podpis. Anglija je tretja država (po Avstriji in Sovjetski zvezi), ki je pogodbo odobrila.

Spor zaradi ribolova med SZ in Anglijo

LONDON, 5. — Sovjetska vlada je odklonila obnovitev angleško-sovjetskega sporazuma o ribolovu, ki je bil sklenjen leta 1930 za 25 let, in na podlagi katerega so britanski ribiči do sedaj lahko lovili ribe v vodah tri milje od sovjetske obale. V diplomatskih krogih spravljajo sklep sovjetske vlade v zvezo z razvojem sedanjih pogajanj med Sovjetsko zvezo in Japonsko, pri katerih vztrajajo japonski delegati, da bi dosegli zmanjšanje obsega sovjetskih teritorialnih voda, ki je določen na 12 milj.

M. Pijade - V. Bakarić na čelu parlamentarnih delegacij ki obiščejo SZ in Zah. Nemčijo

Zaključeno je zasedanje zvezne ljudske skupščine

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 5. — Na današnji skupni seji je zvezna skupščina izbrala delegacijo, ki bosta obiskali Zahodno Nemčijo in ZSSR. Delegacijo, ki bo vrnila obisk zahodnim nemškim parlamentarcem, bo vodil predsednik Zvezne skupščine Moša Pijade. Sovjetsko zvezo pa bo na vabilo vrhovnega sovjeta obiskala 17-članska delegacija pod vodstvom predsednika sabora Hrvatske Bakarića.

Zvezni izvršni svet je seznanil skupščino z delom skupnih komisij zveznega izvršnega sveta in skupščinskih odborov, in sicer komisije za predpise o delovnih odnosih, za predpise o delavski samoupravi, za pripravljanje predpisov o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, komisije za predpise o organizaciji državne uprave in nameščenskega sistema.

Komisija za predpise o delavski samoupravi je pripravila nov zakonski načrt, ki predvideva med drugim referendum o vseh vprašanjih, ki so zelo važna za podjetja, zatem ustanovitev delavskih svetov in upravnih odborov v posameznih obratih. Načrt točno razmejuje delokrog in odgovornost delavskega, upravnega odbora in direktorja. Komisija za predpise o invalidskem in pokojninskem zavarovanju sodi, da je treba rešiti vprašanje rehabilitacije invalidov sposobnih za delo. Komisija za organizacijo državne uprave in nameščenskega sistema je med drugim razpravljala tudi o vprašanju uvedbe stalnosti nameščencev, ki so določeno število let v državni službi. Komisija predvideva nov način razvrščanja državnih nameščencev v plačne skupine.

Zvezni svet in svet proizvajalcev sta popoldne na ločenih sejah sprejela zakon o pristojnosti novih ljudskih občinskih in okrajnih odborov, ki bodo začeli delovati 1. septembra, nadalje zakon o štipendijah študentov in učencev, Zakon o pristojnosti novih občinskih in okrajnih odborov prenaša številne dosedanje funkcije okrajev v pristojnost občin. V svetu proizvajalcev je član zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović v odgovoru na vprašanje, kako je z vprašanjem predvojnih in vojnih dolgov Zahodne Nemčije, prikazal zgodovino pogajanj za rešitev tega vprašanja, ki ni rešeno zaradi zavlačevanja zahodnonemške vlade. Zahodnonemška vlada doslej še ni dala svojega predloga, ki ga je obljubila že januarja. Zvezni izvršni svet po podvzel ustrezne korake, če bo zahodnonemška vlada še nadalje zavlačevala rešitev tega vprašanja.

Z današnjimi sejami se je končalo plenarno zasedanje skupščine; skupčinske počitnice bodo trajale do 15. septembra.

Generalni tajnik mednarodnega inštituta za primerjalno pravo v Rimu, Mateucci, je izjavil jugoslovanskemu veleposlaniku v Rimu, da bi želel v jeseni obiskati Jugoslavijo ter z jugoslovanskimi profesorji in strokovnjaki proučiti problem poenotenja notranjega jugoslovanskega prava in problematiko svetovne unifikacije, s katero se ukvarja institut v Rimu po nalogu OZN. Z jugoslovanske strani je bil obisk sprejet.

B. B.

Francoska skupščina odložila razpravo o Alžiru

PARIZ, 5. — Na predlog neodvisnega republikanskega poslanca za Alžir Chevalliera je francoska narodna skupščina danes s 356 glasovi proti 236 sklenila odložiti razpravo o Alžiru do konca meseca, ko bodo razpravljali o načrtu zakona o izjemnem stanju v Alžiru. Chevallier je izjavil, da je potrebno čakati, da se vrne v Francijo preiskovalna komisija notranjega ministrstva, ki bo prihodnje dni odšla v Alžir, zato da bo mogoče na podlagi poročila komisije imeti vse potrebne podatke.

Republiški svet pa je danes zopet izvolil za svojega predsednika Gastona Monnervillea.

MOSKVA, 5. — Sovjetski zunanji minister Molotov se je danes vrnil v Moskvo z izrednega zasedanja OZN v San Franciscu.

PO RAZGOVORIH NA BRIONIH odpotuje Nehru iz Pulja v Rim

Včeraj je Nehru v spremstvu Tita in Kardelja obiskal Zagreb, Ljubljano, Postojno in Opatijo ter prispel sinoči na Brione - Danes bo objavljena izjava o razgovorih Tito-Nehru

Razgovori med indijskimi in jugoslovanskimi predstavniki v Beogradu ob priliki Nehrujevega obiska

ZAGREB, 5. — Zagreb je priredil danes prisrčen sprejem premieru Nehruju, predsedniku republike in članom spremstva, ki so danes zjutraj prispeli z vlakom iz Splita v Zagreb. Na železniški postaji so visokega gosta pozdravili visoki državni in politični voditelji Hrvaške, zastopniki Jugoslovanske ljudske armade, javnega in kulturnega življenja in člani konzularnega zbora. Na poti od železniške postaje do dvora na Trgu Stjepana Radića, je več desettisoč meščanov pozdravilo visokega gosta. Med kratkim odmorom v dvoru je predsednik sabora Hrvaške dr. Vl. Bakarić izročil premieru Nehruju, gospe Gandhi, članom spremstva in indijskim novinarjem razna darila. V prisrčnem razgovoru, ki se ga je udeležil tudi državni tajnik Koča Popović, ki je danes prispel v Zagreb, se je Nehru posebno zanimal za gospodarska vprašanja in vprašanja delavske samouprave. Dopoldne je premier Nehru v spremstvu visokih jugoslovanskih osebnosti obiskal tovarno «Rade Končar», kjer se je zanimal za proizvodnjo in se z delavci razgovarjal o sistemu delavske samouprave in razvoju tovarne. Po ogledu tovarne, kjer so mu delavci izročili razna darila, se je predsednik Nehru udeležil vojaške parade enot zagrebške garnizije na zagrebškem letališču. Ob 12.15 je predsednik Nehru v v premstvu Edvarda Kardelja odpotoval s posebnim vlakom proti Ljubljani. Predsednik republike maršal Tito je iz Zagreba odpotoval na Brione, kjer je nocoj pričakal in pozdravil predsednika Nehruja.

Kljub deževnemu vremenu je Ljubljana danes popoldne ob 15.30 priredila predsedniku Nehruju prisrčen sprejem. Na železniški postaji so visokega gosta pozdravili najvišji državni in politični zastopniki Slovenije pod vodstvom predsednika izvršnega sveta Slovenija dr. Marjana Breclja, zastopnika JLA ter kulturnega in javnega življenja. Pionirji so visokega gosta zasuli s cvetjem.

Iz Ljubljane je predsednik Nehru s hčerko v spremstvu Edvarda Kardelja odpotoval skozi Postojno in Opatijo na Brione, kamor je prispel nocoj, in kjer bo imel v četrtek tiskovno konferenco. Na vsej poti so predsednika Nehruja pozdravljali slavoloki, zastave in vzkliki ljudstva. V četrtek bo Nehru s hčerko odpotoval z letališča pri Pulju v Rim.

V soboto bo B. Russell objavil Einsteinovo duhovno oporoko

Angleški filozof Bertrand Russel je obvestil več sto novinarjev iz vsega sveta, da bo v soboto, pred konferenco štirih v Ženevi, prečital izjavo osmih znanstvenikov o atomskem in vodikovem orožju, ki jo je tik pred svojo smrtjo odobril in podpisal tudi Albert Einstein

LONDON, 5. — Na pobudo znanega angleškega filozofa lorda Bertranda Russella bo v soboto objavljena izjava o atomskem orožju, ki jo je podpisalo osem slavnih znanstvenikov, med njim tudi Albert Einstein nekoliko pred svojo smrtjo. 83-letni Bertrand Russell, ki je bil Einsteinov prijatelj, je za soboto sklical tiskovno konferenco, na katero bo prečital to izjavo, ki velja za Einsteinovo duhovno oporoko.

V pismu, ki ga je poslal več sto novinarjem vsega sveta, pravi Russell, da bo v soboto prečital omenjeno izjavo in da bo «prikazal več načrtov v zvezi s to izjavo ter odgovarjal na vprašanja, ki bodo glede tega postavljena». Na številna vprašanja novinarjev Russell ni hotel povedati drugega, njegova žena pa je dodala, da je izjava osmih znanstvenikov «osnovne važnosti za vse — za vas, zame, za vsakega človeka na svetu».

Einstein je v zadnjih letih svojega življenja dal več užaloščenih izjav zaradi načina, kako svet, ki je prestal že toliko groznih vojn, izkorišča svoje iznajdbe. Pri tem je Einstein izražal obžalovanje, da je sam ustvaril znanstvene osnove za odkritje atomskega orožja: «Vodikova bomba pomeni samo bistvo zla. In jaz sem bil tisti, ki je prvi pritisnil na gumb». V drugi izjavi je dejal: «V odločilnem trenutku bom govoril. Pričakujem ta trenutek, ko bo treba kričati z vso silo, ki mi je ostala». Vendar je Einstein umrl, preden je utegnil izdati svoj proglas o vodikovem orožju. Pač pa je odobril in podpisal izjavo osmih znanstvenikov.

Bertrand Russell pravi še v svojem pismu novinarjem, da je sklenil objaviti izjavo tik pred začetkom ženevske konference štirih velikih. Lord Bertrand Russell je od nekdaj zagovarjal pacifistične ideje; zaradi njih je bil med prvo svetovno vojno tudi zaprt. Po zadnji vojni se je zavzemal za skupno svetovno vlado. Leta 1950 je prejel Nobelovo nagrado za literaturo.

Razgovori o Malti

LONDON, 5. — Že tretji teden se vodijo v Londonu razgovori med britansko vlado in delegacijo Malte, v kateri so zastopniki vlade in opozicije. Razgovori se nanašajo na bodoči položaj otoka. Malteško delegacijo vodi ministrski predsednik Mintoff.

Danes so o zadevi govorili tudi na seji angleške vlade, ki ji je predsedoval predsednik Eden. Zunanjega ministra, ki je sedaj v Strassbourgu, pa je nadomeščal državni tajnik Reading.

Malteška vlada želi, da bi Malta postala del Velike Britanije in da bi dobila položaj, kakršnega ima Severna Irska, ki ima svoj lastni parlament in svoje zastopnike v britanskem parlamentu. Angleška laburistična parlamentarna skupina je soglasno sprejela predlog Attleeja, naj brezpogojno podpre zahteve malteške laburistične vlade. Tem zahtevam je naklonjen tudi del britanske vlade, med katerimi tudi predsednik Eden.

Malteški nacionalisti, ki jih vodi Borg Olivier, pa zahtevajo avtonomijo tega dominiona. Proti zahtevam enih in drugih pa so nekateri člani britanske vlade, ki zagovarjajo nadaljevanje angleškega imperializma ob podpori desničarske skupine. To je ista skupina, ki se je odločno upirala sporazumu za evakuacijo področja Sueškega prekopa. Verjetno pa je, da bo Edenova teza prevladala in da bo prišlo do sporazuma. Za jutri je določen nov plenarni sestanek med britansko in malteško delegacijo.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je leta 1825 utonil v Savi Matija Cop.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, SREDA 6. julija
Izaija, Domogoj
Sonce vzide ob 4.22 in zatone ob 19.58. Dolžina dneva 15.36. Luna vzide ob 20.35 in zatone ob 5.30.
Jutri, CETRTEK 7. julija
Vilibald, Negoda

PO 47. DNEVU STAVKOVNE BORBE VARILCEV LADJEDELNICE SV. MARKA

Vse tržaško javno mnenje soglasno v zahtevi po pravični rešitvi spora v CRDA

Občinski svet izglasoval resolucijo z zahtevo po intervenciji gen. komisariata v sporu Žene stavkajočih na ravnateljstvu CRDA - Zaostritev položaja tudi v konopljarni!

Na svoji včerajšnji seji je tržaški občinski svet soglasno sprejel naslednjo resolucijo:

Tržaški občinski svet, živo zaskrbljen zaradi zelo resnega sindikalnega spora v ladjedelnici Sv. Marka

UPOSTEVAJOC, da ta spor prizadeva vse tržaško gospodarstvo, oškodovano zaradi možnosti popolnega zastoja v eni izmed njegovih največjih industrij;

POUDARJAJOC RAZEN TEGA, da se v takih podjetjih, POSEBNO pa v podjetju IRI, ni mogoče odpovedati nenadomestljivi funkciji zakonitega predstavništva delavstva, če se hoče zajamčiti normalno proizvodno delo;

SOLIDAREN s prebivalstvom, prizadetim po resnih gmotnih težkočah, ki jih ni mogoče več prenašati

ZAHTEVA

od vladnega generalnega komisariata, naj takoj poseže vmes in skliče prizadeti stranki, da se spor reši v duhu in s spoštovanjem demokratičnih in socialnih načel, ki so potrjena v ustavi.

Kot smo že poročali, so stavkajoči varilci ladjedelnice Sv. Marka sprožili tudi akcijo, s katero hočejo čim bolj seznaniti javno mnenje z vzroki spora z ravnateljstvom CRDA ter pridobiti tako podporo in solidarnost čim širših slojev tržaškega prebivalstva. V soboto so se obrnili na tisk, v ponedeljek se je delegacija varilcev, v kateri so zastopani predstavniki obeh večjih sindikatov, zglasila na sedežih krščanske demokracije, socialdemokratske stranke in komunistične stranke. Včeraj pa se je ista stranka obrnila na liberalno, republikansko in socialistično stranko.

Predstavnik liberalcev se je samo delno strinjal z zahtevami varilcev, medtem ko so predstavniki republikancev in socialistov izrazili z varilci popolno solidarnost. Predstavniki socialistov so razen tega obljubili varilcem vso svojo podporo, pohvalili njihovo vztrajnost v borbi in jih hrabrili, naj nadaljujejo stavko, dokler se ne bo ravnateljstvo odpovedalo svojim krivičnim ukrepom. Delegacija varilcev je šla tudi k škofu Santinu.

Žene stavkajočih varilcev pa so šle na ravnateljstvo CRDA, da bi tam izrazile svoje zahteve. Sprejel jih je inž. Visintini, ki je najprej poslušal njihove pritožbe, nato pa pokazal zanje popolno nerazumevanje. Na njegove neupravičene izjave so žene delavcev odgovorile, da niso prišle prosit pomoči niti usmiljenja ter da terjajo pravico in so hotele samo povedati, da so popolnoma solidarne s svojimi možmi, da odobravajo njihovo pravično borbo, s katero branijo tudi življenjsko raven družin.

Danes ob 10. uri dopoldne bo na sedežu Delavske zbornice sestanek stavkajočih delavcev, na katerem bodo proučili položaj in razpravljali o morebitni razširitvi in zaostritvi stavke. Ob tej priložnosti bodo razdelili delavcem četrti obrok podpore. V zvezi s položajem v CRDA bo danes sestanek sindikalnih aktivistov Delavske zveze in Tovarne strojev, jutri ob 16.30 pa sestanek sindikalnih aktivistov iste sindikalne organizacije iz ladjedelnice Sv. Marka. Stavkajočim delavcem so poslali včeraj solidarnostno brzojavko delavci podjetja ANSALDO iz Rivarolo Ligure.

* * *

V Tržaški konopljarni, v kateri so konec preteklega leta odpustili nad 100 delavk, ker so ukinili eno delovno izmeno, se položaj zopet zaostruje. Že ob takratnih odpustih je ravnateljstvo izjavilo, da bo moralo meseca julija ali avgusta sploh zapreti tovarno, če ne dobi jute po znižanih cenah. O zapori podjetja sedaj ne govorijo, toda ravnateljstvo je napravilo načrt, po katerem bi morale najsposobnejše delavke delati na 8 namesto dosedanjih 4 statvah, pri čemer bi jim dodelili pomočnico. Manj sposobne delavke pa naj bi delale na 6 statvah, toda brez pomočnice. To bi lahko zopet vplivalo na delovne izmene in bi utegnilo privesti tudi do novih odpustov. Zato je razumljivo, da podobne govorice zelo zaskrbljajo delavke, ki ne vidijo v tem le povečanja že tako hudega izkoriščanja, marveč tudi možnost, da pride v kratkem tudi ob zaposlitev. Ravno zato je dolžnost sindikalnih organizacij, da budno spremljajo položaj v Tržaški konopljarni, da ne bo neljubih presenečenj.

* * *

Včeraj so se na uradu za delo sestali predstavniki sindikatov in Tržaškega farmakoterapskega zavoda ter razpravljali o odpustu petih uradnic. Sindikalni predstavniki so odpustom ugovarjali, toda predstavniki ravnateljstva so izjavili, da jih ne prekličejo, češ da je ravnateljstvo storilo že dovolj, ko je znižalo njihovo število od devet na pet. Pri tem so se tudi izgovarjali na resen finančni položaj in dejali, da bi podjetje propadlo, če bi moralo obdržati v službi omenjene uradnice.

Promet vozil pri začasnem tržišču na Trgu D. degli Abruzzi

Spričo bližnje začasne postavitve zelenjadnega trga na debelo na začetku Trga Duca degli Abruzzi je bilo treba podvzeti nekatere ukrepe, da se zagotovi nemoteno gibanje in postajanje vozil bodisi v notranjosti kot tudi v bližini trga. Ti ukrepi so:

— vozila bodo imela dostop do začasnega trga skozi poseben prehod, ki ne bo ožji od 6 m, gibanje vozil v notranjosti trga pa bo enosmerno na prehodnem cestišču, ki ne bo ožje od 8 m;

— na levi strani dostopa za vozila bo rezerviran vhod za pešce, ki bo širok 1.50 m;

— na naslednjih mestih bo prepovedano parkiranje vozil od 24. do 9. ure razen za vozila tržišča samega;

Ul. Valdirivo desna stran na odseku med Trgom Duca degli Abruzzi in Ul. Trento;

Ul. Torrebianca, desna stran na odseku med Trgom Duca degli Abruzzi in Ul. Trento;

Ul. Machiavelli, desna stran na odseku med Trgom Duca degli Abruzzi in Ul. Trento;

Ul. Rossini, desna stran na odseku med novim mostom in Ul. Trento;

Ul. Bellini, leva stran na odseku med novim mostom in Ul. Cassa di Risparmio;

— črtkana črta bo nakazovala vozilom smer dohoda na trg, v notranjosti trga pa bodo nakazovale vozilom pot črtkane puščice na tleh.

⭘ V občinski dvorani za dražbe bo v dneh 5., 12. in 19. t. m. v treh turnusih javna dražba za dodelitev dobave drv za kurjavo (3 x 5000 stotov). Vse informacije se dobe v sobi št. 203 občinskega pogodbenega urada.

URADNO POROČILO UPRAVE VELESEJMA

Velika udeležba poslovnih ljudi iz držav neposrednega zaledja

V zadnjih sedmih dneh so prodali nad 95.000 vstopnic Skupni obisk velesejma za 10 odstotkov večji kot lani

Uprava velesejma je včeraj v uradnem poročilu objavila nekatere zaključne številke, ki prikazujejo rezultat letošnjega VII. tržaškega mednarodnega velesejma.

Na velesejmu je sodelovalo skupno 1444 razstavljavcev, 24 tujih držav, med katerimi 9 držav s kolektivnimi razstavami. K tem številkam je treba prišteti še sledeče: na velesejmu so registrirali 1814 poslovnih ljudi, ki so se zadržali v Trstu ves čas trajanja velesejma. Velika večina je prispela iz zalednih držav, medtem ko jih je 52 prišlo v Trst iz Levanta in Srednjega vzhoda.

Obisk velesejma je bil v primerjavi z letom 1954 za 10 odstotkov višji. V zadnjih sedmih dneh so prodali 95.000 vstopnic.

Zelo živahna je bila velesejemska dejavnost v zvezi z raznimi dnevi in tiskovnimi konferencami sodelujočih držav. Posebno pomembni so bili posebni dnevi posvečeni Avstriji, Jugoslaviji, Zahodni Nemčiji in Grčiji. Izredno novost letošnjega velesejma so predstavljale tri tiskovne konference Sirije, Libanona in Jordanije, katerim so sledili številni stiki gospodarskih predstavnikov in zasedanje v hotelu «Excelsior», kjer so sodelovali ambasadorji vseh arabskih držav.

Poleg tega so uspele tudi različne druge manifestacije, kot zasedanje o proučevanju trga, manifestacije ob dnevu posvecenem K 2, zasedanje o steklu in keramiki, zasedanje Združenja obrtnikov Treh Benečij in zasedanje trgovinskih zbornic.

Aretiran zaradi nasilnosti

Preveč vina spravi marsikoga za rešetke. Tako se je zgodilo tudi 43-letnemu Brunu Antonacu od Spodnje Magdalene 726, ki so ga aretirali in prijavili sodišču zaradi grožen] lastnemu sinu, slabega ravnanja z družino in groženj javnemu funkcionarju.

Organi javne varnosti so med preiskavo ugotovili, da se Antonac že celih sedem let večkrat vrača domov vinjen in da surovo ravna z ženo. S preiskavo pa so začeli, ker se je njegova žena Marija v soboto pritožila policiji, da je spodil od doma njo in sina. Omenjenega dne se je Antonac vrnil domov ob 13. uri. Bil je že nekoliko vinjen in je zahteval od žene denar. Začel se je prepir. Sin je branil mater, mož pa je zagrozil ženi z nožem. Vzela sta mu ga iz rok, nato pa mu dala nekaj denarja, da je lahko spet odšel na kvartinčke. Vrnil se je zvečer in se je spet začel prepirati. Žena in sin sta ga hotela pomiriti in sta zato šla iz hiše, a ni zaleglo. Ko sta se hotela vrniti v hišo, jim je Antonac prepovedal vstop. Zaskrbljena žena ga je nato šla prijavit na policijo. Agenti javne varnosti so takoj prišli na mesto, pozvali Antonaca, naj jim odpre vrata, mož pa ga je imel pod klobukom in je zagrozil agentom, naj ne vstopijo, ker da ima pri sebi nož. Toda v kratkem se je potolažil, odprl vrata in odšel z agenti. Pri zaslišovanju je priznal svojo krivdo, zanikal pa je, da bi grozil sinu z nožem.

Z avtom v drevo

Včeraj se je okrog 18. ure 27-letni Vittorio Gandus iz Miramarskega drevoreda 25 peljal po Barkovljanski cesti. Krenil je proti pokopališču, toda zaradi spolzke ceste in ker je verjetno pritisnil na zavore, se je z avtom zaletel v drevo. Sunek je bil zelo močan in si je Gandus zlomil obe nogi ter spodnjo čeljust ter dobil pretres možganov. Z rešilnim avtom so ga takoj odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Pravijo, da bo ozdravel v treh mesecih, če ne bo komplikacij.

Ko se je včeraj popoldne 52-letni Gaetano Grillo iz Ul. Campanelle 253 peljal z lambreto po Miramarskem drevoredu je hotel prehiteti avto, ki ga je pred njim vozil 46-letni Giovanni Martinolli iz Ul. Mazzini 13, pa ni imel sreče. S svojim vozilom je zadel v avto, zletel na cesto in se precej opraskal po obrazu, kolenih in rokah. Martinolli mu je priskočil na pomoč in ga odpeljal z avtom v glavno bolnišnico.

VAŽNA IZJAVA DR. ZACCHIJA V OBČINSKEM SVETU

V Kopenhagnu so ugotovili da gre za virus paralize!

Obseg obolenj ni prešel meja normalnih letnih pojavov, le umrljivost je večja - Svetovalka Gruber-Benco protestira proti preiskavam pri bivših uslužbencih ZVU

Na včerajšnji seji tržaškega občinskega sveta je odbornik za zdravstvo in higieno dr. Zacchi podal poročilo o sedanjem pojavu množičnih otroških obolenj. Dr. Zacchi je dejal, da ga stalno sprašujejo o tej bolezni in da zato smatra za nujno, da obvesti o tem občinske svetovalce in javnost.

Po njegovih izjavah so do včeraj zvečer ugotovili 31 primerov obolenj za otroško paralizo (1 primer v Dolini). Poudaril je, da je treba upoštevati, da se dosedanje število otroških obolenj te bolezni drži še vedno v mejah normalnih letnih pojavov. Razlika je samo v obliki bolezni, ki zahteva letos smrtne žrtve. V omenjenih 31 primerih so vključeni tudi otroci, ki so bili sprejeti v bolnišnico iz preventivnih razlogov. Zanimivo je, je dejal dr. Zacchi, da se je do sedaj trdilo, da gre za dve različni bolezni in sicer za otroško paralizo in še za neko drugo otroško bolezen, ki je niso mogli točno ugotoviti. Nato je dejal, da so dobili iz Kopenhagna, kamor so poslali vzorce krvi obolelih otrok, odgovor, da gre v vseh primerih za eno od treh oblik otroške paralize (poliomelite), ker so v krvnih vzorcih uspeli izolirati virus, ki povzroča to otroško bolezen.

Dalje je dr. Zacchi dejal, da niso upravičeni alarmantni glasovi o epidemiji in podobno. Poudaril je, da ni moči izključiti dejstva, da se ta bolezen dobi lahko z neposrednim in posrednim stikom z bolnim elementom. Toda pri otroški paralizi so ti primeri zelo redki. Vedeti pa je treba, da nosi skoraj vsak otrok v sebi virus otroške paralize v latentnem stanju. Otroci pa, ki zbolijo na tej bolezni, ko so bili v družbi drugih otrok, niso zboleli zaradi dotika z drugimi otroci ampak zaradi tega, ker je bil njihov organizem dovzeten za to bolezen. Zdravstvena oblast je uredila v otroški bolnišnici «Burlo - Garofalo» poseben oddelek za obolele otroke. Do sedaj je umrlo od te bolezni 8 otrok, kar predstavlja okrog 25 odstotkov prijavljenih primerov. Dr. Zacchi je poudaril, da ni upravičeno govoriti o veliki epidemiji. Obstaja samo zaskrbljenost za obliko, s katero se ta bolezen letos pojavlja in ki zahteva toliko smrtnih žrtev.

Nato so svetovalci postavili razna vprašanja. Svetovalec dr. Pogassi (KP) je protestiral proti izključitvi občinskega sveta in številnih drugih političnih strank, gospodarskih in drugih ustanov in organizacij od sestavljanja resolucije glede krožnega sklada, ki so jo pred dnevi sprejeli na trgovinski zbornici, kjer so bile zastopane samo tako imenovane štiri vladne stranke. Dejal je, da je to dejanje obsodbe vredno, ker omenjene štiri stranke predstavljajo manjšino volivcev. Zato je predložil občinskemu svetu glede tega vprašanja svojo resolucijo. Svetovalec Del Conte (KD) je izrazil zaskrbljenost delavcev SELAD zaradi znanega odloka generalnega komisarja, ki odvzema tej socialno-podporni ustanovi njegov izvorni značaj v škodo zaposlenih delavcev. Svetovalka Gruber-Benco je protestirala in zahtevala posredovanje župana proti preiskavam in zasliševanjem, ki naj bi jih izvajali policijski organi pri bivših uslužbencih ZVU z namenom, da jih prepričajo, naj sami zapustijo službo na osnovi odloka, ki ga je izdal generalni komisar. Dejala je, da so takšne metode protidemokratične in ustvarjajo paniko med prizadetimi osebami in drugimi meščani.

Po končanih vprašanjih je župan Bartoli predlagal, naj bi vse skupine v občinskem svetu izdelale enotno resolucijo glede dogodkov v CRDA, da občinski svet lahko enotno nastopi v zvezi s tem vprašanjem. Predlog je bil sprejet in resolucija, ki jo objavljamo na drugem mestu našega lista, je bila soglasno sprejeta. Svetovalec dr. Benussi (PSDI) je vprašal župana, če je res, da je odklonil sprejem delegacije delavcev CRDA, ki so mu hoteli prikazati položaj v tem podjetju in ga zaprositi za njegovo osebno posredovanje. Ce je to res, je dejal dr. Benussi, je župan ravnal z delavci skrajno protidemokratično. Župan se je zaradi tega vprašanja močno razburil in izjavil, da ne dovoli nikomur, da cenzurira njegovo delovanje in da ne potrebuje lekcij o demokraciji. Dejal je tudi, da je imel tedaj v pisarni skupino oseb s katerimi je razpravljal o izvedbi načrta za zidanje stanovanj «INA-CASA» in da je isti dan posredoval za krožni sklad.

Podžupan Visintin pa je predložil več sklepov navadnega upravnega značaja, ki so bili soglasno sprejeti. Sami sklep o gradnji male ribarnice v prvem nadstropju pokritega trga za sadje in zelenjavo na drobno v Ulici Carducci je izzval daljšo razpravo. Pri glasovanju je bil sklep sprejet z večino glasov.

IZJAVA PREDSTAVNIKA KVESTURE OB ARETACIJI DEKLEVE

DRŽAVNI TOŽILEC NE SPOŠTUJE mirovne pogodbe in Memoranduma!

Državni tožilec je izdal nalog za aretacijo kljub pismenemu sporočilu Palamare, da veljajo določbe Memoranduma tudi za kazniva dejanja, storjena pred podpisom Memoranduma

V zvezi z aretacijo partizanskega borca, pripadnika GAP, Igorja Dekleve, pod obtožbo, da je 24. aprila 1945 v spopadu s pripadniki zloglasne fašistične kvizlinške Collottijeve tolpe in v samoobrambi streljal proti enemu izmed agentov, ki je kasneje zaradi rane umrl, je predstavnik kvesture dr. Bartolini dal včeraj za tisk izjavo, v kateri je rečeno, da so Igorja Deklevo aretirali funkcionarji letečega oddelka kvesture na osnovi zapornega naloga, **ki ga je izdal državni tožilec. Po mnenju dr. Bartolinija bo prišlo do razprave in da bo edino sodna oblast pristojna, da izpusti ali pa ne Deklevo na začasno svobodo.**

Nalog za aretacijo partizana Dekleve je izdal državni tožilec, torej tisti visoki sodni funkcionar, kateremu je sam vladni gen. komisar dr. Palamara pismeno sporočil, da veljajo določbe memoranduma tudi za vsa kazniva dejanja, ki so bila izvedena pred podpisom memoranduma, čeprav memorandum ni bil še formalno uveljavljen. To pomeni, da državni tožilec ne spoštuje svečano podpisanih obvez londonskega memoranduma, ki prepoveduje preganjanje sleherne osebe, ki je storila katero koli dejanje v okviru borbe za rešitev tržaškega vprašanja; to pomeni, da državni tožilec ne spoštuje člena 15 mirovne pogodbe z Italijo, ki se je svečano obvezala, da ne bo sodno preganjala italijanskih državljanov, ki so od 10. junija pa do vstopa mirovne pogodbe v veljavo podvzemali akcije v korist zavezniških oboroženih sil. To skratka pomeni, da se državni tožilec v Trstu požvižga na vse te svečane akte in na same italijanske zakone raztegnjene tudi na Trst, da gre mimo njih kot da jih ne bi bilo oz. da ostentativno ravna ravno v diametralnem nasprotju z obveznostmi, ki izhajajo iz njih o čemer priča dolga vrsta načrtnih aretacij tržaških antifašistov in partizanskih borcev v kratkem razdobju od prihoda italijanskih oblasti v Trst.

Ogorčenje vse napredne in antifašistične tržaške javnosti je spričo takega ravnanja sodnih in policijskih oblasti povsem upravičeno posebno še, ker so vse dosedanje zahteve, da se preneha s preganjanjem ljudi, ki so se aktivno borili proti oboroženim nacifašističnim formacijam, bile brezuspešne.

Tudi Zveza partizanov za Tržaško področje s sedežem v Ul. Canova je včeraj izdala ogorčen protest zaradi aretacije Igorja Dekleve, «ki žali ne samo junaškega borca, pač pa vse odporniško gibanje» in napoveduje tudi formalen protest pri odgovornih oblasteh, da takoj izpuste Deklevo na svobodo in s tem popravijo krivico, ki mu je bila storjena.

Pred splovitvijo v ladjedelnici Sv. Justa

V ladjedelnici Sv. Justa pripravljajo splovitev 1.600-tonske motorne ladje, katero grade na račun ladjedelnice same in za katero še niso dobili brodarja. Ladjo bodo splovili 20. julija ter na izpraznjem splovišču pričeli graditi motorno ladjo, ki nosi konstrukcijsko številko 45 in katere gredelj so postavili ob prisotnosti ministra za trgovinsko mornarico Tambronija. 20. julija bodo postavili tudi gredelj motorne tovorne ladje, ki bo imela 1.250 ton in katero bodo gradili za nekega brodarja iz Genove.

SESTANEK PREDSTAVNIKOV PODJETIJ NA ŽUPANSTVU

V OKVIRU NAČRTA INA-CASA predvidene gradnje za 400 milijonov

K načrtu, ki daje podjetjem možnost zidanja stanovanj za svoje uslužbence, so pristopila vsa velika tržaška podjetja

V preteklih dneh so se sestali na županstvu eksponenti vseh velikih tržaških podjetij, katerim je župan inž. Bartoli v prisotnosti zastopnika INA-CASA za Benečijo, Julijsko krajino in Furlanijo arh. Gherdine objasnil mehanizem zakona načrta INA-CASA, kateri daje podjetjem možnost graditi hiše za svoje uslužbence, poslužujoč se prispevkov uslužbencev samih in subvencij ustanove INA-CASA.

Na koncu dolgega in zanimivega sestanka, v teku katerega so razpravljali o vseh podrobnostih tega zakona, so k načrtu pristopili: Banca d'Italia, Banca Commerciale Italiana, Banca del Lavoro, RAI, ILVA, TELVE, SELVEG in seveda občina ter ACEGAT. Da bodo to vprašanje še podrobno proučevali oz. da ga že proučujejo so izjavili «Cassa di Risparmio», CRDA, Javna skladišča, Tržaški Arzenal in Aquila, ki namerava graditi več stanovanj v Zavljah. Stevilna podjetja pa, ki pa imajo svoje sedeže v industrijski coni v Zavljah, so predvidela možnost, da se združijo med seboj in da skupno grade stanovanja v rezidencialni coni žaveljskega industrijskega pristanišča. Razen teh so si še druga podjetja pridržala možnost, da se kasneje vključijo v načrt INA-CASA.

Upoštevajoč vse dokončne in še možne pristope k načrtu, je mogoče že sedaj predvidevati, da se bo vrednost vseh gradenj sukala okrog 400 milijonov lir.

V resni nevarnosti zaradi padca z lestve

Včeraj se je hudo ponesrečila 9-letna Maria Motta iz Miramarskega drevoreda 19. Deklica je brezskrbno zlezla na lestev, ki jo je njen oče rabil za pleskanje, pa je nerodno padla z višine 2 m in si verjetno prebila lobanjo. Takoj so jo odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so jo sprejeli na kirurški oddelek, toda ne vedo če ji bodo lahko rešili življenje, ker je dobila tudi hud pretres možganov.

VEDNO POGOSTEJŠI PROTESTI ZARADI GOSPODARSKEGA POLOŽAJA

Tudi mali in srednji industrijci opozarjajo vlado na njene obljube

Brezposelnost vedno večja, vedno manj sredstev v obtoku, padanje naročil, upadanje privatne pobude - Zahteve po prosti coni in vrnitvi rotacijskega fonda ERP

Izvršni odbor federacije male in srednje industrije je na prvem zasedanju po občnem zboru, ki je bil 27. junija, sprejel daljšo resolucijo, v kateri opisuje resen gospodarski položaj.

V resoluciji ugotavljajo, da tržaško gospodarstvo vedno bolj propada, kar prihaja do izraza v brezposelnosti, ki je višja kot v kateri koli drugi pokrajini, v postopnem zniżanju sredstev, s katerimi razpolagajo podjetja, v stalnem znižanju naročil, pomanjkanju prometa, in upadanju privatne pobude.

Vsako nadaljnje zavlačevanje izvrševanja vladnih ukrepov lahko privede do nevarnih posledic, katerih ne bo lahko ozdraviti. Zaradi tega srednji in mali industrijci ponovno pozivajo vlado, da se takoj izvrše ukrepi, katere je sprejel ministrski svet v oktobru preteklega leta. Posebno pažnjo posveča resolucija rotacijskemu fondu, kot tudi specialnemu fondu za kreditiranje male in srednje industrije, ustanovljenem pri «Banca nazionale del lavoro», ki sicer razpolaga s sredstvi, a sedaj praktično ne deluje.

Federacija malih in srednjih industrijskih podjetij poleg tega smatra ustanovitev proste cone za edini instrument, ki lahko povrne zaupanje in možnosti razvoja vsem tržaškim gospodarskim kategorijam.

Resolucija se zaključuje s splošnimi zahtevami za okrepitev tržaškega gospodarstva, med katerimi navaja na prvem mestu zahteve po okrepitvi tržaškega pomorstva.

V nedeljo smo objavili ostro resolucijo nekaterih političnih strank in številnih pomembnih gospodarskih organizacij in ustanov, kjer se odločno protestira proti manevrom okoli rotacijskega fonda in proti zavlačevanju izvajanja obljubljene pomoči. Resolucija malih in srednjih industrijskih podjetij ponavlja v bistvu iste zahteve. Ni dolgo tega, ko so slično stališče zavzela tudi mala in srednja obrtniška, gostinska, trgovska in druga podjetja, ki so združena v koordinacijskem odboru odločno zahtevala uresničitev vrste ukrepov v korist Trsta. Sindikalne organizacije pa so prejele slične zahteve že pred časom. Taka enotnost pogledov na nekatera najvažnejša gospodarska vprašanja Trsta je možna, kljub temu da tudi v Trstu samem delujejo močne politične sile, ki se v nasprotju s tem stališčem, zaradi v resnici naravnost kričeče neodgovornosti vladnih krogov.

Primer rotacijskega fonda je tipičen. Italijanska vlada ni podarila Trstu tega fonda in sredstva tega fonda ne prihajajo v nobeni obliki iz državnega proračuna. Rotacijski fond sestavljajo predvsem sredstva, katere je fond ERP v povojnih letih podaril Trstu in ki so bila uporabljena v obliki kreditov tržaški industriji, pomorskim družbam itd., ter se sedaj postopno vrača. Še pred prihodom italijanskih čet v Trst je ministrski svet svečano sklenil pustiti ta fond v Trstu za tržaške potrebe tudi ko bo Italija uradno prevzela oblast. Američani so po drugi strani svečano izjavili, da darujejo ta sredstva Trstu.

V praksi je od teh obljub minilo že devet mesecev in fond leži ves ta čas neizkoriščen, čeprav bi lahko prinesel znatno olajšanje celotnemu tržaškemu gospodarstvu.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE
za Tržaško ozemlje

Velika uprizoritev na prostem

na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7

CARLO GOLDONI

„PRIMORSKE ZDRAHE"

(«LE BARUFFE CHIOZZOTTE»)

Ponašil dr. MIRKO RUPEL
Režija: JOŽE BABIČ in MODEST SANCIN
Glasbena priredba: O. KJUDER. Ples: O. GORJUP.
Scena: JOŽE CESAR in inž. arh. VIKTOR MOLKA

Godi se v primorski vasi v starih časih.

UPRIZORITVE
DANES 6. in JUTRI 7. julija

Naslednje predstave bodo najavljene po dnevnem časopisju in radiu.

Pričetek ob 21. uri — konec do 23.30 ure.

Pri veliki uprizoritvi na prostem sodelujeta folklorna skupina iz Brega in tamburaški zbor iz Rocola

Prodaja vstopnic vsak dan od 11. do 13. in od 17. do 19. ure v Ul. Roma 15 II. ter eno uro pred pričetkom vsake predstave pri blagajni na stadionu.

Danes zvečer odpelje na predstavo poseben avtobus (La Stradale) iz Doline skozi Boršt ob 20. uri. Povratek takoj po predstavi skozi Boršt v Dolino.

Ker je zaradi slabega vremena včerajšnja predstava odpadla, veljajo kupljene vstopnice za danes zvečer.

NASTOP GOJENCEV tržaškega konservatorija

Včeraj zvečer je italijanski državni glasbeni zavod priredil zaključno produkcijo svojih gojencev v dvorani «Ridotto» gledališča «Verdi». Nastopili so pretežno pianisti, 1 oboist, pihalni ansambel (oboa, klarinet in fagot) ter šolski pevski zbor. Posamezni gojenci so pokazali že veliko mero zrelosti in mojstrski nastop, skoraj vsi pa lepo izdelano tehniko. Šolski pevski zbor, ki ga je deloma spremljal mali godalni ansambel, je pod vodstvom prof. Bugamellija intonančno čisto in muzikalno izvajal dela Mozarta, Nicolinija, Spontinija in Haydna.

Danes otvoritev razstave ladjedelniške umetnosti

Danes 6. julija bo ob 18. uri v veliki dvorani tržaške trgovinske in industrijske zbornice prva razstava ladjedelniške umetnosti. V dvorani bo razstavljenih 350 modelov ladij, ki prikazujejo razvoj ladjedelništva od egipčanskih bark 5. dinastije iz 2500 pred Kr. rojstvom do veličastne letalonosilke «Forestal», proizvoda najmodernejše tehnike.

Razstava je delo tržaških diletantov, ki so včlanjeni v pomorsko združenje «Aldebaran».

Nove znamke

Od 7. t. m. bodo v prodaji pri filatelističnem okencu na glavni pošti naslednje nove znamke, tiskane na novem filigramskem papirju z zvezdnato podlago: Serija «Italia turrita» za lir 13 in 60; serija «Italia al lavoro» za lir 30; ekspres za lir 50 in zračna pošta za lir 100.

⭘ 4. t. m. se je v občinski umetnostni galeriji zaključila razstava slikarja Giannija Brumattija. Isti večer ob 20. uri je bila izžrebana vstopnica št. 1717, katere lastnik bo dobil slikarjevo umetniško sliko.

LJUDSKA KNJIZNICA v Trstu bo zaradi počitnic zaprta od 7. julija do 7. avgusta t. l.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo v Skednju. Jutri, 7. t. m. bo poslovala knjižnica od 18. do 20. ure. Obveščamo, da knjižnica ne bo poslovala do 25. avgusta t. l. zaradi počitnic.

Seja izvršnega odbora Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo v petek 8. julija t. l. ob 20. uri na sedežu SPZ v Ul. Roma 15-II.

Izleti

V soboto 9. in v nedeljo 10. julija priredi **SPDT** izlet na Viš. Vpisovanje samo še danes od 19. do 20. ure v društvenih prostorih v Ul. R. Manna 29-II.

Od včeraj do danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 5. julija 1955 so se rodili v Trstu 4 otroci, umrlo je 7 oseb, porok je bilo 17.

POROČILI SO SE: uradnik Stelio Stocca in šivilja Vainea Candusso; pomorščak Domenico Ambrosino in šivilja Maria Antonietta Altieri; stavec Giuseppe Flego in gospodinja Anna Gorella, zobotehnik Secondo Boscarato in gospodinja Angela Herlan; mehanik Silvio Codiglia in gospodinja Maria Delbello; uradnik Sergio Petronio in blagajničarka Carla Bandera; električar Argeo Rabusin in blagajničarka Anna Maria Vitolo; inženir Giorgio Cibioin in gospodinja Fulvia Puppis; uradnik Fulvio Viani in gospodinja Maria Luigia Agnelli; kotlar Lorenzo Calucci in gospodinja Rosaria Misino; kurir Alberto Renato Fuccaro in uradnica Elda Cipriotto; trgovec Aldo Santelli in prodajalka Cleta Bondieli; mehanik Giovanni Roncelli in šivilja Luigia Sirza; težak Donato Camastra in gospodinja Ottavia Tivan, radiotelegrafist Giovanni Tominz in glasbena učiteljica Elisa Fiorentin; šofer Bruno Godina in prodajalka Vera Milič, elektrotehnik Guido Maurel in šivilja Maria Gelosa.

UMRLI SO: 3-letna Adriana Sulligoi, 80-letna Giuseppina Leben vd. Zuban, 69-letni Giuseppe Susse, 69-letna Giovanna Bernes vd. Rossi, 90-letna Tereza Sgarbul vd. Skočaj, 91-letni Giuseppe Stravisi, 73-letna Maddalena Deletis vd. Heiser.

VREME VCERAJ

Najvišja temperatura 27.5, najnižja 18, ob 17. uri 18.6, zračni tlak 1007.4 v naraščanju, veter 23 km severseverovzhodnik, vlaga 85 odstot., padavine 11.5 mm, nebo oblačno, morje razgibano temperatura morja 23.4.

TECAJ ZA POUCEVANJE PETJA, namenjen dijakom, učiteljem, duhovnikom in pevovodjem, bo trajal od 15. julija do konca avgusta t. l. in sicer vsak torek in petek od 4. do 6.30 pop.

Kdor se namerava udeležiti tečaja, naj se prijavi do 8. t. m. po dopisnici na naslov: IVAN GRBEC, Skedenj, Ul. Pane bianco št. 10.

Matere, dekleta! Dospela je vaša revija «NAŠA ŽENA» - štev. 6. Cena 75 lir.

PREDEN GRESTE na DOPUST

se naročite na

«PRIMORSKI DNEVNIK»

pošljemo vam ga v katerikoli kraj.

15-dnevna naročnina 200 lir

Telefonirajte na št. 37338

KINO

Rossetti. Zaprto zaradi počitnic.
Excelsior. 16.30: «Totò in Karlina», Totò, A. Ferrero.
Fenice. 16.00: «Nevidna patrulja», John Wayne, Anthony Quinn.
Nazionale. 16.00: «Javno mnenje», D. Gelin, D. Scala.
Filodrammatico. Zaprto zaradi počitnic.
Supercinema. 16.30: «Kraljica Far Westa», R. Reagan, G. Evans.
Arcobaleno. 16.30: «Svobodna ženska», F. Christophe, P. Cressoy.
Astra Rojan. 16.00: «Streljanje ob zori», P. Laurie, R. Calhoun. Mladoletnim prepovedano.
Capitol. 16.30: «Babilonska kurtizana», Rhonda Fleming. Mladoletnim prepovedano.
Cristallo. 16.00: «Eno uro pred zoro», V. Lake, F. Tone.
Grattacielo. 16.30: «Kardinal Lambertini», N. Gray.
Alabarda. 16.30: «Strah», J. Mason, J. Bennett.
Aurora. 16.30: «Krivec je med nami», E. O'Brien, J. Agar.
Armonia. 16.00: «Kraljica Kristina», G. Garbo, J. Gilbert.
Ariston. 16.00: «Samo zaradi tebe sem živela», J. Wyman.
Garibaldi. 16.00: «Maščevana», M. Vitale, A. Fernese.
Ideale. 16.30: «Tolpa ponarejevalcev», D. O'Keefe.
Impero. 16.00: «Casta Diva», A. Lualdi.
Italia. 16.00: «Zavržena», Alberto Farnese, Helene Remy.
S. Marco. Zaprto zaradi počitnic.
Kino ob morju. 16.30: «Jolanda in kralj sambe», F. Astaire.
Moderno. 16.00: «Zakon», R. Rascel, A. Sordi.
Savona. 16.00: «Rojena za ljubezen», E. Williams.
Viale. 16.00: «Žrtve sovraštva in ljubezni», M. Schell.
Vittorio Veneto. 15.45: «Moulin Rouge», J. Ferrer.
Azzurro. 16.00: «Narednik Carver», G. Montgomery.
Belvedere. Zaprto.
Marconi. 16.30: «Skrivnostna vrata», V. Johnson.
Massimo. 16.00: «Napad v džungli», R. Urquhart
Novo cine. 16.00: «Naši časi», De Sica.
Odeon. 16.00: «Neron in Mesalina», J. Sanson.
Radio. 16.00: «Napravite prostor za mušketirje», Y. Sanson.
Venezia. 16.00: «Trader Horn», H. Carey.
Skedenj. 18.00: «Gianni in Pinotto, skrivnostni ubijalec».
Kino na Opčinah. 18.00: «Ščit Falworthovih», T. Curtis, J. Leigh.

POLETNI KINO

Arena dei fiori. 20.30: «Adam in Evelina», J. Simmons.
Ariston. 20.45: «Samo zaradi tebe sem živela», J. Wyman.
Paradiso. 20.30: «Skobci ožine», Y. De Carlo.
Ponziana. 20.30: «Samota».
Rojan. 20.15: «Kristinine ljubezni», E. Parker.
Garibaldi. 20.15: «Maščevana», M. Vitale.
Secolo. 20.30: «Umor», R. Douglas.

RADIO

SREDA, 6. julija 1955

TRST POSTAJA A

11.30 Lahki orkestri; 12.00 O tehniki ptičjega leta; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 Kulturni obzornik; 12.55 Jugoslovanski motivi; 13.50 Prokofjev: Balet iz opere Pepelka; 14.00 Poje Ferruccio Tagliavini; 17.30 Plesna čajanka; 18.00 Ravel: Koncert za klavir in orkester; 18.21 Musogrski: Noč na golem brdu; 18.30 Z začarane police: Mrtvo srce; 18.40 Fantazija dunajskih operet; 19.00 Alfred Cortot; 19.15 Zdravniški vedež; 19.30 Koncert orkestra Glasbene Matice; 19.51 Lahki motivi; 20.00 Šport; 20.05 Monteverdi: Orfej - dva odlomka; 20.30 Poje ženski tercet Metuljček; 20.50 Kramerjevi lahki motivi; 21.00 Intelektualci in namišljeni ideali, predavanje; 21.15 Koncert operne glasbe; 21.45 Cajkovski: Uvertura 1812; 22.00 Književnost: Umrl je pesnik Limbarski; 22.15 Brahms: Simfonija št. 1 v c-molu; 22.56 Razne ritmične popevke; 23.30 Polnočna glasba.

KOPER

Slovenska poročila: 6.30, 7.45, 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30.
Hrvaška poročila: vsak dan ob 20.20.
Italijanska poročila: 6.15, 12.30, 19.00 in 23.00.

6.40 Jutranja glasba; 7.00 Koledar - vremenska napoved - napoved časa; 7.05 Glasba za dobro jutro; 7.25 «Moulin Rouge», poje Felicia Sanders; 7.30 Za naše žene; 12.00 Za vas igramo; 14.00 Od melodije do melodije; 14.10 «Glasbena kronika doma in po svetu»; 14.45 Slovenske narodne poje komorni zbor Radia Ljubljana; 18.00 Peter Petrović-Njegoš; 18.15 Od opere do opere; 19.15 Šport; 20.00 20 minut z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe; 20.40 Primorske narodne pesmi iz okolice Reke. Izvaja duet Rožanić-Brdar; 21.00 Kulturni pregled; 21.10 Koncert Roberta Stolza. Izvaja orkester Tennhalle iz Zuericha; 21.30 Iz domače in tuje književnosti: Ob 60-letnici moderne; 22.00 «Jazz - včeraj - danes - jutri (glasbena oddaja s komentarjem) II. oddaja; 22.30 Plesna glasba.

SLOVENIJA

327.1 m, 202.1 m, 212.4 m
Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00 in 22.00.

12.00 Uroš Krek: Simfonietta; 13.10 Z glasbo v dobro voljo; 14.30 Za gospodinje; 14.40 Štirje nokturni F. Chopina; 15.15 Želeli ste — poslušajte!; 16.00 Utrinki iz literature - Dorothy Parker: Nežno — čutno srce; 16.20 Johannes Brahms: Cetrta simfonija; 18.00 Družinski pogovori; 18.10 Koroška v narodni pesmi; 19.00 Zabavna glasba; 20.00 W. A. Mozart: Carobna piščal, opera v 3 dejanjih.

TELEVIZIJA

17.30 Spored za otroke: Kratkometražni film «Eskimska družina» in pogovor o modelarstvu; 18.30 Nasveti, kako pripravljamo tečno, okusno in zdravo hrano; 21.15 O televiziji.

Oglasni oddelek

TRST Ul. sv. Frančiška 20/III tel. 37-338

sprejema inserate, male oglase, osmrtnice in drugo od 8. do 12.30 in od 15. do 18. ure.

ADRIA EXPRESS

TRST - Ulica Cicerone 4 tel. 29-243

IZLETI
12. - 17.8.1955
v PARIZ in na DUNAJ

POCITNICE
OB MORJU, V HRIBIH, OB JEZERIH

Predstavništvo za zdravilišči RADENSKA SLATINA in DOBRNA (Celje) pezion po 1700 lir (v ceni so všteti zdravniški pregledi in zdravstvene ureditve)

Preskrba trgovskih, navadnih, turističnih in tranzitnih vizumov za JUGOSLAVIJO

Prodaja voznih listkov za avtobusne proge iz TRSTA v VELDEN (Vrba) - WOERTHER SEE (Vrbsko jezero) - CELOVEC - GRAZ, odhodi v četrtkih in sobotah ob 7.45
TOLMEZZO - RAVASCLETTO, dnevni odhodi ob 6.30
JEZERO CAVAZZO, v nedeljah ob 7.30
CANAZEI - ORTISEI, v torkih, četrtkih, nedeljah ob 6 z zvezo za PRIMIERO, CORTINO, MOENO, MERANO.
GRADEZ - dnevni odhodi ob 8.30
MILAN - dnevni odhodi ob 21
GENOVA - v ponedeljkih, sredah in petkih ob 21
COMO - CHIASSO, odhodi ob torkih, četrtkih, sobotah in v nedeljah ob 21
UDINE - dnevni odhodi ob 6.30, 7.30, 8.30
BELLUNO - dnevni odhodi ob 6.30
TREVISO - dnevni odhodi ob 8.30

BOLEHATE na jetrih, na žolču, na ledvicah, na ženskih motnjah, na izčrpanosti??

PIJTE RADENSKO NARAVNO MINERALNO VODO

ONSTRAN STALINIZMA

Iz revije «Il Ponte» povzemamo v slovenskem prevodu spodnji članek, ki tudi po našem mnenju povsem pravilno tolmači pomen beograjske deklaracije za nadaljnji razvoj demokratičnega in socialističnega gibanja.

Paolo Vittorelli

Iz rezultatov rusko-jugoslovanskih razgovorov je mogoče povzeti različne zaključke političnega ali diplomatskega značaja; toda med temi gre za zaključek, ki bi moral prevladovati med ostalimi, če bosta stališče, ki ga je izrazil Hruščev ob svojem prihodu v Beograd in skupna rusko-jugoslovanska deklaracija pognala korenine v razvoju politike in ideologije sovjetskega komunizma.

Če izvzamemo smešni poskus, da bi zvrnili na Berio, Abakumova in tovariše krivdo za prelom med Rusijo in Jugoslavijo, je v onem govoru zlasti značilno, da Hruščev ni nikoli čutil potrebe imenovati Stalina, medtem ko je zavzel polemično stališče do pokojnega voditelja Sovjetske zveze, ko je jasno priznal zasluge partizanov jugoslovanskih narodov, zasluge, ki so bile v središču spora pred sedmimi leti.

To je nekako tako, kakor če bi oni, ki taji krščanstvo, poslal v Luciferjevo družbo vse evangeliste in apostole, ker se še ne drzne odkrito osporavati božanstvo Jezusa Kristusa, kateremu pa osporava medtem nauke in čudeže.

Hruščev pa se je večkrat skliceval na «linije velikega Lenina», na «Leninove nauke» ali na «marksizem» ali na «marksizem-leninizem» ali na njegova «načela», toda nikoli na Stalina, bodisi velikega ali malega, na njegove nauke ali na marksizem-leninizem-stalinizem. Če je njegova želja, da ne govori o vrvi ali o kroniku v hiši obešenca, povsem razumljiva, ostane vsekakor molčanje, ki je polno revizionističnih napovedi o sovjetskem komunističnem nauku.

Še bolj izrazita je pa skupna deklaracija obeh dežel, kjer se Jugoslavija vedno imenuje prva, zaradi čezmerne diplomatske vljudnosti od strani Rusov in celo iz spoštovanja do abecede, ki tako ponovna pridobi pravico do avtonomije. Deklaracija dveh držav, kakor je hotel Tito in ne dveh strank, kakor je hotel Hruščev, ki nosi za Ruse, podpis predsednika sovjetske vlade, Bulganina, in ne onega, vodje sovjetske komunistične partije, Hruščeva.

Osrednji element te deklaracije z ideološkega stališča, ki pa označuje ves politični smisel deklaracije same in ki nam pomaga razumeti, zakaj je bila izdelana tako in ne kakor je želel Hruščev v svojem govoru na letališču, ko je predlagal razčiščenje odnosov med obema komunističnima partijama, je naslednje priznanje s sovjetske strani (kar je Jugoslavija postavljala za osnovo svoje avtonomije v letu 1948):

«... problemi različnih oblik socializma so vprašanja, ki zadevajo izključno zainteresirane dežele».

To priznanje dopušča utemeljitev obsodbe vojaških blokov, ki jo vsebuje deklaracija, in priznanje jugoslovanske nevtralnosti, kakor dopušča, da razumemo pristanek Sovjetske zveze na tisto politiko pomoči manj razvitim področjem, ki jo je Molotov ogorčeno zavrnil, ko so tudi Rusiji in deželam vzhodne Evrope ponudili Marshallovo pomoč, ki jo je Sovjetska zveza vedno obsojala v okviru Organizacije združenih narodov, ali ko so Velika Britanija in Združene države s Colombovim načrtom ali s politiko «IV. točke», ki jo je proglasil Truman, branile nujnost take politike, tudi če je pozneje «IV. točka» imela pičle praktične posledice.

Res je, da je pred kratkim tako Rusijo kakor ostale vezesile na obeh straneh železne zavese prizadela bandunška konferenca odnosno stališča, ki jih je na tej konferenci branil kitajski komunistični predstavnik Cuenlaj, toda res je tudi, da gre tu za priznanje, da tudi nekomunistične azijske poti osvoboditve proletariata dobivajo tako državljansko pravico v sovjetskem komunističnem nauku.

Da je Tito s to deklaracijo dosegel največji uspeh svoje politične kariere, je jasno, kajti njegove so teze avtonomnega razvoja komunizma v vsaki deželi in aktivne koeksistence, in z njegovo pomočjo je na Sovjete vplival azijski indipendentizem.

Toda podčrtati je treba neko določeno mero političnega poguma sovjetske delegacije, ki je šla v Beograd z namenom, da ignorira stalinizem, da ne bi kompromitirala poteka pogajanj in v upanju, da bi dosegla mnogo več kot je dejansko dosegla, bodisi na diplomatskem terenu bodisi na terenu odnosov med obema partijama, a je sprejela politična stališča, ki se zelo razlikujejo od tradicionalno komunističnih stališč.

Samo taktika? Dobrodošla taktika, če ponovno uveljavlja svobodo, dobrodošla liberalna sredstva, če služijo za to, da postanejo postopno liberalni tudi cilji. Potrebna bodo mnoga taka «taktična» dejanja in potrebno bo, da bo ta prva gesta tudi v Rusiji dejansko priznana, da bi dialog med demokratičnim socializmom postal zopet mogoč tudi na ideološkem terenu. Ne mislimo, da bi ta proces mogel biti hiter; toda potrebno je bilo vsaj začeti s tem, da se prekine s stalinsko nestrpnostjo, da se povrne boljševizmu neka določena začetna svobodomiselnost, da se ponovno prizna državljanska pravica «izmenjavi socialističnih izkušenj» in «svobodni izmenjavi mnenj».

Če bo svobodnejša luč mogla stalno krožiti po komunističnem svetu, ne bo daleč trenutek, ko bo mogla svobodneje krožiti tudi v vsem antifašističnem svetu, v katerem se bodo sovjetski tehniki poglobili v študij in bodo skušali razumeti Rooseveltove in laburistične izkušnje, medtem ko bodo ameriški in zapadni tehniki delali isto s sovjetskim načrtovanjem. Po več kot 30 letih je to prvi šibek žarek upanja, ki ponovno prihaja z Vzhoda!

Določila 11., 12. in 13. člena listine OZN in njihovo izvajanje v praksi

Nekaj dvomov o utemeljenosti zadnjega italijanskega rednega poročila Skrbniškemu svetu o razmerah v Somaliji

Med devetnajstimi poglavji, ki jih vsebuje listina Združenih narodov, so kar tri posvečena ureditvi položaja tistih ozemelj, oziroma dežel v svetu, ki doslej niso uspele doseči lastne državnosti, ki se potemtakem niso mogle razvijati v polni svobodi in neodvisnosti, ampak so se vse do danes ohranile v takšni ali drugačni obliki gospodarske, upravne in politične podrejenosti od tega ali one bolj razvite države. Med temi poglavji sta dve, dvanajsto in trinajsto, ki jasno in natančno govorita o novem mednarodnem skrbniškem režimu, upostavljenem namesto bivšega tako imenovanega mandatnega sistema, ki je v okviru nekdanjega Društva narodov stopil v veljavo po končani prvi svetovni vojni.

Treba je poudariti, da ta režim ne predstavlja enostavnega nadaljevanja omenjega mandatnega sistema, kakor se je to komu spočetka utegnilo zdeti, ampak je njegov pomen mnogo širši in njegovi cilji bolj določeni. Njegova osnovna naloga bi bila v tem, da se mnogim doslej odvisnim ozemljem, ki tega še niso uspela doseči, omogoči njihova avtonomija in neodvisnost. To bi v prvi vrsti bilo odvisno od dobre volje, iskrenosti namena in pravilnega razumevanja pri izpolnjevanju s tem v zvezi postavljenih nalog in načel od strani tistih oblasti, ki jim je OZN poverila upravljanje teh ozemelj.

Med zadnjo vojno je bil že omenjeni mandatni sistem bivšega Društva narodov odpravljen, oziroma se je skupno s tem preživel in odmrl. Toda hkrati, ko je do tega prišlo, je postalo tudi očitno, da ga bo nujno treba nadomestiti z nekim širšim, popolnejšim sistemom mednarodne kontrole in administracije nad ozemlji, ki si še niso pridobila svoje avtonomije in neodvisnosti.

Februarja 1945 so trije veliki v Yalti sklenili, da bodo po končani vojni nekatera ozemlja prišla pod posebni režim mednarodnega varuštva, a samo oblika in namen režima, naj bi se določila na ustanovni konferenci Združenih narodov, ki bi predvidoma morala biti dva meseca kasneje v San Franciscu. In ko je do tega prišlo, se je med drugim zares sprejela tudi vrsta določil, vnešenih v listino in obravnavajočih najrazličnejše aspekte gospodarskega, socialnega, političnega in kulturnega razvoja nekaterih področij, ki še niso dosegla svoje neodvisnosti, a bi jim bilo treba pomagati, da to store čimprej. Ta določila je najti v enajstem, dvanajstem in trinajstem poglavju listine Združenih narodov, na osnovi katere naj bi se urejevali in uredili vsi mednarodni odnosi v duhu splošnih človečanskih načel in demokratičnega razvoja.

V 11. poglavje je vnešena posebna deklaracija, ki vsebuje načela in dolžnosti, sprejete od vseh držav članic Združenih narodov, «ki imajo ali ki prevzemajo nase odgovornost za administracijo nad ozemlji, kjer se ljudstvo ne upravlja še povsem samo». V 12. so določila, s katerimi se upostavlja mednarodni varuški režim, a s trinajstim se določajo sestava, funkcije, področja in proc dura Skrbniškega sveta, ki naj bi imel biti nekakšen «osrednji živec» celotnega skrbniškega sistema.

13. decembra 1946 je generalna skupščina OZN sprejela in potrdila prve zadevne sporazume. Skrbniški svet, ki svojih funkcij ni mogel opravljati, dokler ti sporazumi niso stopili v veljavo, je bil potemtakem zadnji med važnejšimi organi OZN, ki je začel z normalnim opravljanjem svojega dela. Marca 1947 je že sprejel nase odgovornost za upravljanje 8 ozemelj, a kasneje so se tem pridružila še tri.

Med drugim je v določilih mednarodnega skrbniškega režima predvideno tudi to, da so določena področja v omenjenih ozemljih pod varuštvom lahko proglasijo za strateško važna, kar omogoča oblastem, ki jih upravljajo, da podvzamejo vse ukrepe, ki se jim zde potrebni za njihovo varnost in zaščito. Za vse, kar zadeva to vprašanje, skrbi Varnostni svet, le v primerih, ko gre za izvedbo ukrepov, ki so političnega, gospodarskega, socialnega ali kulturnega in prosvetnega značaja, se lahko glede ustrezne pomoči obrne na Skrbniški svet. Tu bi ne bilo odveč opozoriti na nevarnost, ki s tem nastaja. Nevarnost je v tem, ker ni izključeno, da bi se ob nezadostni budnosti na eni in neupoštevanju sprejetih načel na drugi strani, tako strateška važnost zadevnega ozemlja kot njeni vojaški potenciali mogli uporabiti ne v obrambne, temveč v napadalne namene. Ta nevarnost še obstaja, a je obstajala še prav posebno v času tako imenovane hladne vojne, t. j., ko so se vršile stalne ter intenzivne priprave za pravo vojno, a to v prvi vrsti zaradi razdeljenosti sveta v dva nasprotna si bloka, ki sta si hotela zagotoviti hegemonijo v svetu. Vpliv Združenih narodov, ki bi z njim mogli le-ti v tem pogledu razvijati potek omenjenega vprašanja v pozitivnejši smeri, pa je bil zaradi že omenjenega obstoja dveh blokov, kakor tudi posledic, ki so iz tega izhajale, čedalje šibkejši, posebno ker se je to delalo na žakrinkan način, češ da je tako potrebno zaradi obrambe miru in napredka v svetu pred neko določeno nevarnostjo. Pogoji pa so se vtem spremenili in možnosti, da se tudi to vprašanje z ostalimi vred uredi tako, kakor bo to v resnici v korist miru in napredku, so danes precej povoljnejši. A da se bo temu mogoče dokončno izogniti, bo v prvi vrsti potrebno, kot tudi za rešitev vseh drugih vprašanj, še naprej krepiti OZN, priznati njeno univerzalnost, aktivno uveljaviti njena načela po vsem svetu ter ji prisoditi odločilno vlogo pri urejevanju in reševanju vseh važnih, odločilnih mednarodnih vprašanj.

Ozemlja, ki so danes še pod mednarodnim varuštvom in so bila dodeljena v upravo nekaterim državam, so sledeča:

Nova Gvineja, ki jo upravlja Avstralija, Ruanda-Urundi, ki jo upravlja Belgija, Kamerun in Togo, ki ju upravlja Francija, Zah. Samoa, ki jo upravlja Nova Zelandija, Tanganika, Kamerun in Togo, ki jih upravlja Velika Britanija, Nauru, ki ga upravlja Avstralija, Tihomorski otoki, ki jih upravljajo ZDA, in Somalija, ki jo upravlja Italija.

To bi bila vsa ozemlja, ki jih danes upravljajo omenjene države pod vrhovnim skrbništvom OZN, t. j. njenega Skrbniškega sveta s tem, da se jim vzporedno z njihovim razvojem postopno prepuščajo posamezna področja v lastno upravljanje, vse dokler bi se z dozoritvijo potrebnih in natančno določenih pogojev povsem ne osvobodila ter se spremenila v svobodne, neodvisne države. Dolžnost in nalogo, da se ta ozemlja razvijajo v tej smeri, imajo v prvi vrsti tako države-upravitelje kot Skrbniški svet, oz. OZN. Skrbniški svet ima na razpolago več inštrumentov, da z njihovo pomočjo lahko kontrolira, kako posamezne države, ki upravljajo ta ozemlja, izpolnjujejo sprejete obveze, se pravi, ali res ravnajo s temi deželami tako, kot je to predvideno v določilih listine OZN.

Osnovni smoter teh določil pa je, da bi se ta ozemlja dvignila na takšno politično, gospodarsko in kulturno raven, ki bi jim čimprej omogočila popolno samostojnost. Med te inštrumente sodijo n. pr. poročila, ki jih morajo države-upraviteljice pošiljati Skrbniškemu svetu o svojem delovanju in uspehih, dalje se vodi potrebna kontrola tudi s pomočjo petic ij, tako pisanih kot ustnih, ki jih med drugim lahko naslovijo na Skrbniški svet celo neposredno sami prebivalci prizadetega ozemlja in končno s pomočjo kontrolnih komisij, ki jih Skrbniški svet pošilja v te dežele, da se prepričajo, ali res poteka njihov razvoj tako, kot to narekujejo določbe listine in sprejete obveznosti.

Decembra 1949 je bila na osnovi sklepa generalne skupščine OZN predana v upravljanje Italiji (za dobo 10 let) njena bivša kolonija Somalija. To je pravzaprav, poleg bivših mandatnih ozemelj, edino, ki je od kolonialnih dežel prišlo pod mednarodni skrbniški režim, dasi se je v listini OZN apeliralo na vse kolonialne države, naj vključijo svoje kolonije vanj. Italija je upravo nad tem ozemljem sprejela aprila 1950. Nedavno je morala podati Skrbniškemu svetu redno poročilo o opravljenem delu. Časopisje je poročalo, da je iz tega poročila lepo razvidno, kolikšen je delež Italija prispevala v korist razvoja te dežele, a s tem hkrati utrditve OZN, kakor tudi miru in napredka v svetu.

Če je vse tako, kakor poročajo časopisi, potem je italijanska uprava v Somaliji storila samo svojo dolžnost, kar ji vsekakor gre zapisati v dobro. Samo da se nam pri tem nehote vsiljuje neko nevšečno vprašanje, ki se ga na noben način ne moremo iznebiti. Vprašujemo se namreč, kako bi mogla italijanska uprava v eni svojih bivših kolonij bolje, bolj napredno in demokratično poslovati kot pa to danes na pr. dela na svojem matičnem ozemlju. Da njeno poslovanje recimo v Sardiniji, ali tu pri nas v Trstu, ali v katerikoli italijanski provinci ni preveč naliv temu, kar splošno imenujemo demokracijo, to je občutiti dan za dnem. Kako bi mogli verjeti, da bo v tem pogledu v Somaliji drugače? Res je, da je v tem primeru Italija vezana z mednarodno odgovornostjo za svoje ravnanje na ozemlju, ki je nekoč sicer bilo njena kolonija, a danes to ni več, toda, kdo nam more zagotoviti, da se ji, posebno spričo njenega dosedanjega notranje-političnega stanja in znanih tendenc, znova ne vračajo stari apetiti in s temi ustrezne metode, ki se po potrebi pač dajo tudi enostavno prikriti. Sicer smo mnenja, da se tako visok mednarodni organ, kot je Skrbniški svet, ne more na tako enostaven način napačno informirati, toda zdi se nam, da tako sijajno v Somaliji tudi ne gre, prvič, ker se mnenja med posameznimi komisijami glede njenega upravljanja ne strinjajo povsem in, drugič, ker je v Somaliji pod italijanskim skrbniškim upravljanjem že prišlo do incidentov, ki naše pridržke samo potrjujejo. Seveda razvoja tako Somalije kot vseh ostalih še neodvisnih dežel ne bo nihče mogel zadržal; ta bo šel po svoji poti do njihove popolne osvoboditve in neodvisnosti. A da se bo to izpolnilo čimprej in s čim manjšimi žrtvami, je treba še izboljšati in izpopolniti organizacijo in delo Skrbniškega sveta, kakor tudi utrditi pomen in vlogo OZN na mednarodnem torišču.

NEKAJ ZGODOVINSKIH PODATKOV O DALJNEM POREKLU CIGANOV

Niso utonili v morju drugih narodov ker so se zaprli v svoje skupnosti

Na temelju filoloških ugotovitev je dokazano, da so Cigani prišli iz severnozapadne Indije v Evropo šele v začetku 15. stoletja

Skoraj v vsakem predmestju večjega mesta srečamo skupine ljudi, ki jih že njihova zunanjost loči od povprečnega meščana ali okoličana. So to temnopolti ljudje, po navadi zelo razcapani in umazani, na vsak način skrajno zanemarjeni. Žive v šotorih ali v zasilnih barakah, včasih tudi v ta namen prirejenih vozovih, v novejšem času celo v avtomobilih. Pravimo jim Cigani. Mnogokrat se sprašujemo, kdo so ti ljudje, od kod prihajajo, kje je njihova prvotna domovina. Na račun Ciganov se je v preteklosti marsikaj reklo in povečini so bile to zgrešene trditve, kot so bile zgrešene trditve na račun Židov, ki so jih v zgodovini iz najrazličnejših vzrokov, ponajveč verskega značaja, skušali ožigosati kot «od boga prekleto ljudstvo». Tudi za Cigane je veljalo nekoč pravilo, da so izobčenci, ki so krivi marsikaterega zla v zgodovini človeštva. Zato bi bilo dobro, da si zgodovino tega ljudstva, ki je danes raztreseno po vseh petih celinah sveta, ogledamo malo bolj od blizu.

Predsednik indijske vlade Pandit Nehru, ki je te dni na obisku v Jugoslaviji, je v nedeljo obiskal tudi veliko tovarno orodnih in kmetijskih strojev «Ivo Lola Ribar» v Železniku

Cigani so se razširili po Evropi mnogo pozneje kot bi si to mislili. Prišli so namreč šele v poznem srednjem veku, v začetku 15. stoletja. Tedaj se je zanje govorilo, da so se «napotili v Rim», vendar so jih že tedaj orisali kot krivoverce. To je delala cerkvena oblast, da bi jih primerjala in z njimi enako ravnala kot z Židi in da bi jih tako bolj upravičeno smatrala za manj vredne ljudi. Tudi njihovo ime — Cigani — ne ustreza pravemu imenu, kajti Angleži jim pravijo Gypsies, Španci jim pravijo Gitanos, v stari italijanščini so jih imenovali Cingani, kar naj bi vse izhajalo iz prvotnega osnovnega pomena besede Egipt, Egitto itd., češ da so Cigani po rodu iz Egipta. Dejansko pa so Cigani prišli v Evropo in Severno Afriko ter se nato razširili po ostalih celinah iz severnozapadne Indije in so kot narod eno izmed indoevropskih plemen, kot velika večina Evropejcev. Iz svoje prvotne domovine so se Cigani napotili v svet verjetno iz več razlogov, med katerimi je bil prav gotovo najmočnejši ta, da se je tedaj vsula v njihovo domovino grozotna invazija Mongolov. Bilo je to leta 1406. Cigani so se napotili proti zahodu in prišli skozi Armenijo v Turčijo ter čez Balkan v Evropo in hkrati skozi Malo Azijo proti jugozapadu v Egipt in Severno Afriko na sploh. To so najnovejše ugotovitve, ki slonijo na posrednih znakih filologije. Na prvi pogled bi se to zdelo čudno, da se filološke ugotovitve dajo uporabiti tudi v tak namen, toda podrobno proučevanje osnovnega ciganskega jezika je dokazalo, da je njihov jezik v bistvu enak tistim jezikovnim skupinam, ki so še ostale v severozapadni Indiji ali celo podoben osnovnim korenom posameznih izrazov tistih indoevropskih narodov, ki prav tako izhajajo iz teh predelov Azije, le da so se izselili iz svoje prvotne domovine mnogo stoletij pred Cigani. Lingvistika, ki se je ukvarjala s ciganskim jezikom, je posredno dokazala tudi njihovo pot in to takole: Cigani so si v svojem preseljevanju ali bolje v začasnem bivanju v posameznih evropskih deželah prilastili ali povzeli tudi marsikateri izraz tistih narodov, med katerimi so živeli ali žive, in če tako proučujemo jezik Ciganov, lahko ugotovimo, da so si spotoma v svojem postopnem preseljevanju prisvojili izraze tistih narodov, skozi katere so «potovali». S tem se jasno dokaže njihova pot in dosledno tudi njihovo poreklo.

Poleg tega dokaza imamo še drugi neposreden dokaz njihovega porekla. To so njihove poteze in polt, ki dokazujejo da so po poreklu iz Azije.

Cigani so danes povečini že katoličani, protestanti ali kakršnekoli vere, ki so se je navzeli v dolgih stoletjih življenja med evropskimi oziroma izvenevropskimi narodi vendar je iz njihovega življenja in vsakdanjih navad razvidno, da imajo še vedno v sebi nekaj poganskega in to v smislu, da so še vedno navezani na neko «prirodno vero». To se opaža tudi v njihovi družbeni ureditvi, v njihovih «načelnikih plemen» ali «rodov», ki v patriarhalnem ali ponekod celo matriarhalnem smislu urejajo njihove notranje rodovne razmere. V mnogih njihovih plemenih in skupnostih je še danes v veljavi pravi matriarhat, tako da moški, ki se prižen iz enega plemena v drugo ali iz enega rodu v drug rod, preide v novo pleme odnosno rod ali družino in ne narobe, kot je to v navadi pri civiliziranih narodih. To je znak arhaičnosti, ki se iz roda v rod prenaša po nekih nepisanih, toda strogo veljavnih zakonih in ta zvestoba tradiciji je še danes močna pri vseh ciganskih plemenih, tako da jim edino ta omogoča, da so se obdržali kot etnična enota kljub številnim pogromom, ki so jih doslej doživeli in tudi kljub najrazličnejšim in številnim mikavnostim, ki jim jih je nudila civilizacija in za civilizirane narode normalno in dejansko udobnejše življenje. Med Cigani velja še danes strog zakon, ki prepoveduje, da bi se Cigan ali Ciganka oženil ali omožila s človekom, ki ni ciganskega rodu. Zanimivo je, da se ta nepisan zakon izvaja skoro stoodstotno, pa čeprav nam ravno primer italijanskega novinarja Jacopettija, ki smo ga pred kratkim zasledovali v italijanskem tisku, dokazuje, da naletimo včasih tudi na izjeme.

Vse, kar smo doslej navedli, je pri povprečnem človeku vedno vzbujalo zanimanje do tega naroda, ki se je skusal čim bolj izolirati od ostalega sveta, čim bolj strniti v najožjem krogu svojih družin, skupnosti in plemen. Zato ni nič čudnega, da se je vprav ta njihova rezerviranost do ostalega sveta zelo pogosto tolmačila v njihovo škodo. V začetku smo omenili, da je v tem imela precejšnjo vlogo cerkev. V novejšem času je podoben pogrom proti Ciganom uvedel nemški nacizem, le da se je to — ker se je pač dogajalo v dvajsetem stoletju — odražalo v mnogo ostrejši obliki. Hitler je ponekod napravil s Cigani podobno kot z Židi. Pobil je ali kakorkoli pomoril cele ciganske skupnosti. Podobno, pa čeprav ne v takem obsegu kot v Hitlerjevem času, se je s Cigani dogajalo v času francoskega kralja Franca I., španskega kralja Filipa II. in angleške kraljice Elizabete I.

V XVI. stoletju so na Madžarskem obdolžili Cigane, da «izdajajo domovino» in mnogo jih je končalo na vešalih. Podobno se je dogajalo na Francoskem in Poljskem, kjer so jih sežigali na grmadah. 1568. leta jih je papež Pij V. izgnal iz vse papeževe države, ki je bila tedaj precej obsežna. Podobnih bolj ali manj krutih preganjanj je bilo skozi vso zgodovino, saj smo imeli celo leta 1929 v Pragi proces proti celi skupnosti Ciganov, ki so jih dolžili, da so «ljudožerci». Da je za Cigane vedno veljalo splošno negativno mnenje, nam najbolj nazorno pove celo slovenska pesem, ki smo se jo naučili že v prvih otroških letih in ki pravi: «Bežimo, tecimo, cigani gredo».

Kljub vsemu temu, kot smo že rekli, so se Cigani ohranili in to verjetno vprav zaradi tega, ker so se skušali izolirati od ostalega sveta v svojih skupnostih in niso dovolili, da bi se utopili v morju ostalih narodov. In vendar imamo v Romuniji, na Madžarskem, na Poljskem in še marsikje ciganske skupnosti, ki so se odpovedale svojemu nomadskemu življenju in se lotile normalnega, povečini kmečkega življenja. Marsikje uživajo vse človečanske pravice kot vsi ostali državljani in se počasi lotevajo tudi najrazličnejših poklicev, predvsem obrtništva. To je na eni strani sicer zelo dober in lep pojav, na drugi strani pa se s tem pojavlja nevarnost, da se bodo Cigani vednarle prej asimilirali kot bi se sicer. Vsekakor pa bodo pri tem le malo ali nič izgubili, kajti če zadevo pogledamo iz popolnoma človečanskih stališč, je vendarle bolj človeško, da se odpovedo svojemu nomadskemu in skrajno neugodnemu dosedanjemu življenju, pa čeprav za ceno postopne asimilacije. Seveda bo to trajalo še dolgo dobo.

SPOMINI HITLERJEVIH KORIFEJ

«Izgubljene zmage»

Bivši nemški maršal von Manstein, ki ga smatrajo za enega največjih nemških strategov iz druge svetovne vojne, je napisal knjigo pod naslovom: «Izgubljene zmage». Cim se je ta knjiga pojavila na tržišču, je izzvala najbolj žive komentarje in debate v vseh krogih Zahodne Nemčije.

Von Manstein poudarja, da je Nemčija izgubila vojno v Rusiji zaradi pomanjkanja enotnosti v njenem najvišjem vodstvu. Kot glavni poveljnik vseh nemških sil se je Hitler ravnal samo po svojih nagibih in pogosto celo po svojih nenavadnih «navdihnjenjih», ki niso imele nič skupnega z resno vojno strategijo in taktiko. Kot šef «Vrhovnega poveljstva oboroženih sil» je bil maršal Keitel samo Hitlerjev tajnik in zato ni mogel razviti svoje iniciative.

Ko je ob koncu leta 1942 nemška šesta armada pod poveljstvom maršala von Paulusa bila pred Stalingradom obkoljena, je bil von Manstein na čelu donske armijske skupine. 19. decembra je von Manstein dal von Paulusu navodila, naj se prebije iz Stalingrada proti zapadu in naj se poveže z ostalimi enotami donske armijske skupine, ki jim je uspelo prodreti na razdaljo 30 milj od obleganega mesta. Toda von Paulus tega ni hotel storiti in je ostal zvest Hitlerjevemu ukazu, naj se bori do konca.

V tej knjigi bivši feldmaršal von Manstein piše, da je on, kakor tudi mnogi bivši nemški častniki, bil prepričan, da bi celo leta 1945 moglo priti med Sovjetsko zvezo in Nemčijo do premirja, kar naj bi Nemčiji omogočilo, da uspešno zaključi vojno na zapadni fronti.

OB DESETI OBLETNICI ZMAGE NAD NACIFAŠIZMOM

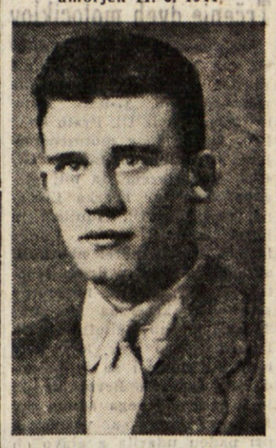
SPOMNIMO se naših padlih

EDVARD DUGULIN
rojen v Trstu 13. 7. 1919
umorjen 11. 8. 1944

GUIDO LOREDAN
rojen v Miljah 13. 7. 1919
umrl 25. 11. 1944 v Dachauu

GIUSEPPE DEL CONTE
rojen v Trstu 6. 10. 1924
umrl 28. 2. 1945 v Dachauu

ELVIRA KOCJANCIC
rojena v Prebenegu 29. 4. 1928
ustreljena 29.8.1944 na Opčinah

ALDO MINIUSSI
rojen v Trstu 15. 6. 1924
umorjen 23.2.1945 v trž. zaporu

PETER RACMAN
rojen v Gročani 8. 10. 1924
padel 13.7.1944 v Beli krajini

EGON PERTOT
rojen v Trstu 8. 3. 1926
ustreljen novem. 1941 v Srbiji

STANISLAV MILIC
rojen v Velikem Repnu 1.5.1923
padel 20. 8. 1944 na Krnu

ALBIN PANGERC
rojen v Dolini 5. 3. 1927
padel 31.8.1944 pri N. mestu

GUIDO SCOTTI
rojen v Trstu 19. 3. 1928
pogrešan od 1943 v Skriljah

NEREO PAROVEL
rojen v Trstu 4. 10. 1926
padel 20.11.1944 pri Topolovcu

FILICARDO BATTAGLIA
rojen v Mesoli 17. 9. 1928
padel 13. 12. 1944 v Sloveniji

KULTURNE NOVICE

«Na obali» je naslov najnovejšemu filmu, ki ga je režiral znani režiser Elia Kazan. Bil je proglašen za najboljši film v letu 1954. Režiser je zanj prejel nagrado «Goulden Glob», ki je ena najvišjih ameriških filmskih nagrad. Isto nagrado so še prejeli Marlon Brando, Grace Kelly, Judi Garland in James Mason. Film «Carmen Jones» je prejel nagrado kot najboljši glasbeni film, nagrada za najboljši scenarij pa je bila prisojena scenariju za film «Sabrina».

* * *

Na puljskem filmskem festivalu, ki bo od 9. do 17. julija, bo sodelovala tudi francoska filmska agencija «Unifrance», ki bo prikazala dva znana francosa filma. Prvi je film «Les Diaboliques», ki ga je režiral Clouzot, glavne vloge pa imajo v njem Simone Signoret, Vera Clouzot in Paul Meurisse. Drugi film, ki ga bo v Pulju prikazala «Unifrance», je iz znane «serie noire», v okviru katere je bila doslej snemana že vrsta kriminalnih filmov. Naslov temu filmu je «Ne dotikaj se denarja». Predstavam bo kot gost prisostvoval predstavnik francoskih filmskih umetnikov Jean Pierre Aumont.

* * *

Enkrat konec t. m. bo v Izraelu svetovni festival židovskih pevskih zborov. V Jugoslaviji so sestavili posebno komisijo, ki bi imela določiti, kateri med jugoslovanskimi židovskimi pevskimi zbori bi bil najboljši, nakar bi se ta udeležil omenjenega festivala. Komisija je ocenila za najboljši zagrebški pevski zbor, ki bo, okrepljen s šestimi pevci iz Sarajeva in Beograda, verjetno v kratkem odpotoval v Izrael. Dirigent zbora je Emil Cossetto.

* * *

Skupina pevcev in igralcev «Radia Ljubljana» je konec prejšnjega meseca z velikim uspehom gostovala v rudarskih naseljih Merleban, Fremling, Springvendel, Kreutzwald in departmajih Meurthe et Moselle ter v Pas de Calais. To so naselja, kjer živi mnogo jugoslovanskih izseljencev, ki so omenjeno umetniško skupino nadvse prisrčno sprejeli, posebno, ker jim je tudi program zelo ugajal.

* * *

Dela jugoslovanske sredneveške umetnosti, ki so od leta 1953 bila razstavljena po vseh največjih evropskih kulturnih centrih kot v Londonu, Edinburgu, Utrechtu, Düsseldorfu, Bruxellesu, Monakovem, Dunaju, Hamburgu, Helsinkih, in so sedaj v Kopenhagnu, bodo do konca tega leta poslana še v ostala evropska mesta. Po Kopenhagnu bodo razstavljena v Benetkah, Rimu in Milanu.

* * *

Znana filmska igralca Gregory Peck in Audrey Hepburn sta bila pred kratkim nagrajena z nagrado «Henriette», ki jo vsako leto podelijo na predlog Združenja tujega tiska v Hollywoodu. Nagrado prejmejo tisti igralci, katerih filmi so v določenem letu postali med gledalci najbolj popularni.

* * *

Delo, ki ga je napisal dr. Wolfang Treue, a nosi naslov «Nemški strankarski program 1861-1945», je izpolnilo precejšnjo vrzel v nemški politični literaturi. Vrh tega predstavlja zelo stvarno in natančno delo, ki v strnjeni obliki podaja razvoj in strukturo nemških strank in hkrati tudi zgodovino strankarskih programov. V resnici ni le priročnik, ki bi bil namenjen samo politiku in časnikarju, ampak bo zanimal vse, ki se zanimajo za politiko.

* * *

Na filmskem festivalu v Benetkah, ki bo od 18. avgusta do 10. septembra t.l., bo sodeloval tudi «Triglav film» s filmom «Trenutki odločitve». Film je bil končan nedolgo tega in so ga v Sloveniji predvajali z lepim uspehom.

* * *

Pred nekaj dnevi so na seji Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu izvolili osem novih rednih dopisnih članov. Med drugimi je bil za dopisnega člana izvoljen tudi redni profesor medicinske fakultete v Ljubljani dr. Božidar Lavrič, ki kot kirurg slovi tudi izven Jugoslavije.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

OKOLI 150 DELAVCEV IZ TRŽIČA S KOLESI NA PROTEST V GORICO

Rekordno število naročil v CRDA: 240.000 ton rekordno število suspenzij: 1400 delavcev

Delavci zahtevajo ukinitev dopolnilne blagajne in vzpostavitev normalnega delovnega časa - Delegacija je bila tudi v našem uredništvu

Pojačena ofenziva delodajalcev proti sindikalnim organizacijam

Včeraj dopoldne je prišla v naše uredništvo veččlanska delegacija delavcev Združenih jadranskih ladjedelnic v Tržiču, naj javnosti sporočimo najnovejši napad ladjedelniškega ravnateljstva na delavce.

Delegacija ni prišla samo k nam, ampak tudi v uredništva drugih listov, na sedeže političnih strank in na prefekturo. Skupno je prišlo iz Tržiča v Gorico okoli 150 delavcev. Okoli 25 km dolgo pot iz Tržiča v Gorico so prevozili s kolesi.

Delegacija je obsodila ravnanje delodajalcev, ki se niso hoteli pogajati z notranjo komisijo, kot se je to dogajalo pri prejšnjih suspenzijah, glede števila začasno suspendiranih delavcev. Tokrat je ravnateljstvo kljub ogorčenju določilo suspenzije brez predhodnega posvetovanja. Pri prejšnjih odpustih so odločali vodje odsekov ali tehniki, ki so bolje poznali razmere v posameznih odsekih in so v tako imenovano dopolnilno blagajno najprej postavili nekaj delavcev, potem pa so jih zamenjali z drugimi iz istega oddelka, da se je breme suspenzije, ki prinaša znižanje plače za kakih osem tisoč lir, sorazmerno porazdelilo na vse delavce odseka.

Če bi do neke mere mogli lanske začasne odpustitve opravičiti z dejanskim pomanjkanjem naročil in dela, za ponedeljske odpuste, s katerimi je število delavcev v dopolnilnih blagajnah naraslo na 1.400, ne moremo najti nobenega še tako skromnega opravičila, ker po verodostojnih izjavah članov delavske delegacije CRDA v Tržiču povojna leta še niso imele toliko naročil kot prav sedaj, saj morajo ladjedelnice z zadnjimi naročili napraviti skupno za 240.000 ton ladjevja.

Delavci so nam sporočili, da so s postavitvijo v dopolnilno blagajno zelo prizadeti, saj jim ne plačajo družinskih doklad, medtem ko imajo samo dva meseca bolniškega zavarovanja.

Ravnateljstvo opravičuje ta postopek z znanimi «opravičili», ki se jih poslužujejo tudi drugi delodajalci, kadar pošiljajo na cesto svoje delavce: izgovarjajo se, češ da so to prisiljeni storiti, da zmanjšajo proizvodne stroške. Če je ta izgovor resničen, zakaj je ravnateljstvo brez posvetovanja s tehniki in voditelji posameznih odsekov postavilo v dopolnilno blagajno visoko kvalificirane delavce in to kljub protestom tehnikov, na njihovo mesto pa so postavili neizučene ljudi, ki se morajo učiti vsaj dve leti, da bo lahko popolnoma nadomestijo suspendirane delavce! «Če ravnateljstvo stremi po zmanjšanju proizvodnih stroškov, zakaj torej odpušča produktivne delavce», se sprašujejo delavci in mi z njimi!

Množične suspenzije predstavljajo borbo delodajalcev proti notranjim komisijam, sindikalnim organizacijam delavcev brez razlike ter borbo razreda delodajalcev proti razredu delavcev. Ta borba delodajalcev zavzema toliko bolj grobe in diktatorske oblike, kolikor bolj izgubljajo bitko, ki jo vodijo delavci za ločitev podjetij IRI-FIM od delodajalske Confindustrije in za demokratizacijo življenja v tovarnah.

Ravnateljstvo se bo lahko poslužilo še bolj nečloveških metod, vendar ne bo nikoli uspelo upogniti delavce, da bi se odpovedali svojim zgoraj omenjenim zahtevam ter zahtevi po ukinitvi dopolnilne blagajne in vzpostavitvi normalnega delovnega časa, ki bi bil v skladu s potrebami po izpolnitvi naročil.

Sporočili smo delegaciji, da bomo kot doslej tudi tokrat in v bodoče vedno odločno branili njihove interese in njihove pravice.

Trčenje dveh motociklov

V ponedeljek okrog 19.30 sta na križišču Ul. Aquileia in Ul. Lungo Isonzo trčila motoscooterja. 37-letni Natale Bernardis iz Ul. Prato štev. 17 v Gorici je z motoscooterjem z evidenčno tablico GO 4535, na katerem sta bili njegova žena ter hčerka Luciana, prišel iz Ul. Aquileia in hotel zavoziti v Ul. Lungo Isonzo. Ko je hotel napraviti ovinek, je trčil v drugi scooter, ki je prišel iz nasprotne strani in katerega je vozil 20-letni Primo Bellotto iz Ul. Lungo Isonzo štev. 39 v Gorici. Pri nesreči se je poškodovala Luciana Bernardis, ki je zaradi močnega sunka pri trčenju zletela z vozila in pri padcu udarila z glavo ob tlak. Zaradi resnih poškodb so deklico takoj odpeljali v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so jo zaradi verjetnega zloma lobanje pridržali. Ostali trije potniki pa so ostali nepoškodovani.

Seznam plačevalcev družinskega davka

V soboto so v občinskih uradih v Ul. Crispi razobesili glavni seznam plačevalcev družinskega davka za leto 1955. V celoti je obdavčenih 8.432 Goričanov, ki bodo v šest dvomesečnih obrokih, ki morajo biti plačani do 10. avgusta, 10. oktobra, 10. decembra 1955 in 10. februarja, 10. aprila in 10. junija 1956, plačali goriški občini od obdavčljive 1 milijarde 547 milijonov lir 49.406.835 lir družinskega davka.

Največ bo plačal Vittorio Vriz, in sicer 1,172.349 lir od 8,900.000 obdavčljivega dohodka, sledijo s 5 milijoni obdavčljivega dohodka, Lino Mattioni, Enrico Mattioni in Giovanni Mattiroli.

Plačali bodo po 450.000 lir družinskega davka. 3 milijone obdavčljivega dohodka imajo Emilio Comolli, Giovanni Franco, Rodolfo Volk in prof. Luigi Sussi. Plačali bodo po 200.364 lir.

Nesreča pri igri

Zaradi precej globoke rane pod brado je rešilni avto Zelenega križa odpeljal včeraj ob 12.10 v bolnišnico Brigata Pavia 3-letnega Arriga Zaravitanella iz Ul. Leoni štev. 11 v Gorici. Deček se je malo prej igral na dvorišču, kjer je po nesreči padel in si prizadejal poškodbo.

Rojstva, smrti in poroke

V goriški občini je bilo od 26. junija do 2. julija 16 rojstev, 14 primerov smrti, 10 oklicev in 5 porok.

Rojstva: Giovanni Battista Nunin, Cinzia Carli, Roberto Pogliani, Loredana Delich, Sandro Scaffini, Ezio Kočevar, Gabriella Barison, Enzo Silvestri, Michela Fabbro, Fabio Menotti, Franco Famea, Pierpaolo Macecchini, Paolo Ianche, Margherita Giardino, Chiara Buttignon, Loredana Buiatti.

Smrti: 72-letni upokojenec Ugo Colobini, 80-letna gospodinja Maria Koglot, vd. Lassich, 49-letni šofer Angelo Canola, 47-letni upokojenec Rodolfo Menegutti, 25-letni kmetovalec Danilo Marvin, 81-letni upokojenec Ugo Buffi, 75 letni Andrea Bandel, 79-letna gospodinja Ermenegilda Terpin, vd. Zeari, 72-letni ribič Giovanni Morin, 45-letni klesar Corrado Tomšič, 64-letna gospodinja Marija Pahor, vd. Devetak, 79-letna gospodinja Giuseppina Giuliuzzi, vd. Skok, 60-letna gospodinja Angela Tomasin, por. Panteni, 59-letni Giacomo Toso.

Oklici: uradnik Giovanni Carraro in gospodinja Adriana Borsato, trgovec Luigi Nascinguerra in gospodinja Mirella Stabile, mehanik Angelo Trevisanello in delavka Elda Charriere, modelist Libero Paulin in gospodinja Pasqua Ziliotto, agent javne varnosti Riccardo Zaccarato in gospodinja Evelina Colussi, hidravlik Mario Costa in gospodinja Antonietta Cella, uradnik Salvatore Bertè in gospodinja Giuditta Moretti, policijski stražnik Raffaele Carrozzo in trgovska pomočnica Elda Agni, delavec Umberto Gabrielli in gospodinja Clara Mucci, šofer Umberto Tessari in tkalka Armanda Borghese.

Poroke: šofer Aldo Nemez in delavka Maria Franco, Fioravante Zanuttini in delavka Silvana Bernardo, težak Giovanni Terpin in gospodinja Maria Antonia Paganelli, bančni uradnik Massimiliano Meretto in uradnica Dorotea Spangher, trgovski agent Enea Lampe in gospodinja Emilia Bregant.

KINO

CORSO. 17.00: «Cirkus v plamenih», F. Dongen.
VERDI. 17.00: «Postopoma na komisariat», N. Taranto.
CENTRALE. 17.00: «Sin drugega», W. Tubbs in Amanda.
MODERNO. 17.00: «Naredil sem 13», C. Croccolo in A. Lualdi.

VELJAVEN OD 22. MAJA 1955

VOZNI RED VLAKOV

Odhodi proti Trstu: 0.13 (D) 6.01 (A), 6.56 (A), 8.12 (A), 9.20 (D), 10.54 (D)*, 13.55 (A), 15.49 (A), 17.16 (DD), 18.31 (A), 20.02 (A), 21.23 (D), 23.30 (DD)**.

Odhodi proti Vidmu: 4.38 (DD)*, 5.20 (A), 6.41 (A), 7.56 (A), 8.43 (DD), 9.36 (D), 10.55 (A), 15.50 (A), 17.17 (A), 19.15 (A), 20.00 (D), 21.05 (A), 23.11 (A).

Prihodi iz Trsta: 5.17 (A), 6.37 (A), 7.53 (A), 8.41 (DD), 9.34 (D), 10.49 (A), 13.52 (A), 15.44 (A), 17.13 (A), 19.11 (A), 19.58 (D), 21.01 (A), 23.09 (A).

Prihodi iz Vidma: 0.12 (D), 4.25 (D)*, 5.59 (A), 8.09 (A), 9.17 (D), 10.51 (D)*, 13.53 (A), 15.47 (A), 17.14 (DD), 18.27 (A), 19.56 (A), 21.21 (D), 23.26 (D)**.

* V veljavi od 22. maja do 30. septembra.
** V veljavi samo ob prazničnih od 26. junija do 25. septembra.

ŠPORTNI DNEVNIK

TEKMOVANJE ZA SREDNJEEVROPSKI POKAL

Voeroes Lobogo proti Hajduku po zmagi nad Wackerjem s 5:1

Danes tekma med Bologno in UDA

DUNAJ, 5. — Moštvi Wacker z Dunaja in Voeroes Lobogo iz Budimpešte sta danes odigrali svojo tretjo medsebojno tekmo, potem ko sta se prvi dve končali neodločeno: v Budimpešti 3:3 in na Dunaju 2:2. Danes pa je Voeroes Lobogo zmagal s 5:1 (3:1) in se tako kvalificiral v naslednje kolo.

Avstrijci so dosegli edini gol iz enajstmetrovke (Brousek), od Madžarov pa sta dosegla Hidegkuti in Molnar po 2. Kovacs II pa 1 gol. Brousek je zastreljal se eno enajstmetrovko.

Voeroes Lobogo bo igral v soboto v Budimpešti proti splitskemu Hajduku. Pravzaprav bi morala biti ta tekma že 6. t. m., toda se je morala nekoliko pomakniti zaradi tega, ker sta morala Wacker in V. Lobogo igrati še tretjo tekmo.

* * *

Danes zvečer bo v Bologni tekma za Srednjeevropski pokal med Bologno in UDA iz Prage.

Vladimir Beara pri Crveni zvezdi

Vratar splitskega Hajduka se je prijavil za vpis v Crveno zvezdo. Čeprav je sicer rok za prehod iz kakega kluba v drug klub od 20. junija do 15. julija in bi torej Beara za svoj korak imel še nekaj časa, je vendar zapustil svoj dosedanji klub tik pred tekmami za Srednjeevropski pokal.

Ponedeljska Politika objavlja razgovor svojega sodelavca z Bearo. Razlogi, ki jih Beara navaja za svoj prestop iz Hajduka v Crveno zvezdo, so zelo naivni in seveda kaj malo prepričevalni.

Beara bo imel pravico nastopati za Crveno zvezdo komaj čez tri mesece, in sicer šele na tekmah na domačem terenu in v tekmah za Jugoslovanski pokal. Šele čez šest mesecev pa bo postal pravi vratar Crvene zvezde, to se pravi, da bo smel braniti vrata na prvenstvenih tekmah in tudi na tekmah v inozemstvu.

VLADIMIR BEARA

Crvena zvezda prva na turnirju na Reki

V polfinalu mednarodnega nogometnega mladinskega turnirja na Reki je Crvena zvezda premagala Vardar z 2:0, Rijeka pa Dinamo z 2:1.

V finalu pa je Crvena zvezda po podaljških in po streljanju enajstmetrovk (po 7 z vsake strani) zmagala nad Rijeko. Tekma se je končala z 2:2, medtem ko se je prvi polčas končal 2:1 za Rijeko. Od enajstmetrovk jih je Crvena zvezda izkoristila šest, Rijeka pa le pet.

Finalna tekma za tretje mesto pa se je končala z zmago Vardarja nad Dinamom z 2:1 (0:0).

Američanka Brough četrtič wimbledonska prvakinja

Lahko bi dejali, da je bilo po oddaji prvega mesta med moškimi posamezno na wimbledonskem turnirju glavno zanimanje pri kraju. Vendar so finali za ostale naslove šele sledili.

Američanka Brough si je četrtič osvojila visoki naslov wimbledonske prvakinje. Premagala je rojakinjo Fleitz v dveh samih setih, toda igra je bila zelo napeta in tudi zmaga ni bila lahka.

Avstralca Hoad in Hartwig, ki sta imela za nasprotnika rojaka Rosewalla in Fraserja, sta si osvojila prvenstvo brez posebnih težav. Mladi Fraser bo gotovo še dober igralec, vendar za sedaj se še ne more resno stavljati po robu že prekaljenim mednarodnim tekmovalcem.

Angležinji Mortimer in Shilcock sta si osvojili prvo mesto v dvoboju z dvema drugima Angležinjama, medtem ko je ameriški mesani par Seixas - Hart premagal argentinsko-ameriški par Morea - Brough.

Rezultati:

Ženske posamezno — finale: Brough (ZDA) - Fleitz (ZDA) 7:5, 8:6.

Moške dvojice — finale: Hoad - Hartwig (Avstral.) - Rosewall - Fraser (Avstral.) 7:5, 6:4, 6:3.

Ženske dvojice — finale: Mortimer - Shilcock (V.B.) - Ward - Bloomer (V.B.) 7:5, 6:1.

Mešane dvojice — finale: Seixas - Hart (ZDA) - Morea (Arg.) - Brough (ZDA) 8:6, 2:6, 6:3.

MEDNARODNI ŠAHOVSKI TURNIR V LJUBLJANI

Velemojster Stahlberg v vodstvu po V. kolu

Konec tega meseca šahovski dvoboj med Jugoslavijo in Italijo na 12 deskah

V nadaljevanju mednarodnega šahovskega turnirja v Ljubljani so bili doseženi sledeči rezultati:

III. kolo: Padevski - Karaklajič 0:1 (51 potez), Kieninger - Pirc remi (21), Udovčič - Puc remi (12!), Stahlberg - Bertok prek. (48), dr. Paoli - Milič 1:0 (46), Robatsch - Persitz remi (35), Gabrovšek - Witkowsky remi (30), Bogdanovič - Krivec 0:1 (38), Vidmar - Grosek prek. (42).

Stanje po III. kolu: Karaklajič 2,5, Robatsch, Krivec 2, Puc, Grosek 1,5 (1) itd.

V prekinjeni partiji II. kola sta Puc in Kieninger remizirala v 60. potezi. Prekinjeni partiji III. kola pa sta se končali takole: Stahlberg - Bertok 1:0, ing. Vidmar - Grosek remi.

IV. kolo: Krivec - Vidmar prek. (43), Witkowski - Bogdanovič 1:0 (36), Persitz - Gabrovšek 0:1 (39), Karaklajič - Grosek 1:0 (30), Pirc - Udovčič 1:0 (40), Puc - Stahlberg 0:1 (35), Milič - Robatsch 1:0 (32), Padevski - Kieninger prek. (44), Bertok - dr. Paoli prek. (44).

V. kolo: Kieninger - Karaklajič prekinjeno v štirideseti potezi v izgubljenem položaju za Karaklajića, Udovčič - Padenski 1:0, Štahlberg - Pirc remi, dr. Paoli - Puc 0:1, Robatch - Bertok remi, Gabrovšek - Milič remi, Bogdanović - Persitz 1:0, Vidmar - Witkovsky prekinjeno v 40, potezi, Grosek - Krivec 1:0.

Stanje po V. kolu Stahlberg 4, Karaklajič 3,5 (1), Pirc, Udovčič, Grosek, Puc, Gabrovšek 3 itd.

* * *

Šahovski dvokrožni match med Jugoslavijo in Italijo bo 30. in 31. t. m. na dvanajstih deskah v Ljubljani namesto v Splitu, kamor italijanska federacija zaradi dolgega potovanja ni hotela poslati svojih igralcev. Italijansko ekipo bodo sestavljali: Castiglioni, Ferrantes, Giustolisi, Miliani, Napolitano, Nestler, Norcia, Paoli, Porecca, Castaldi in Szabados. Jugoslovanske zastopnike bo določil sekretariat SZJ na predlog strokovne komisije.

* * *

Šahovski dvoboj med ZDA in SZ je kazal po II. kolu tole razliko: 11,5 : 3,5 v korist SZ.

* * *

Velemojster Trifunovič je odigral več simultank v Peruju, in sicer 112, od katerih je dobil 91 partij, 18 jih je remiziral, 1 pa izgubil. Trifunovič bo igral na turnirju v Rio de Janeiru, ki bo od 3. do 17. julija.

* * *

Šahovski dvoboj med Jugoslavijo in ZDA, o katerem so tekla pogajanja med obema zvezama, ne bo sklenjen, in sicer zaradi nesprejemljivih finančnih pogojev, ki jih je predlagala ameriška federacija.

* * *

Jugoslovanski in romunski šahisti se bodo vokviru tekmovanja za evropsko ekipno prvenstvo sestali konec tega leta, in sicer bodisi oktobra ali novembra, v skrajnem primeru pa šele 28. in 29. januarja v Beogradu ali Subotici.

BiH-Slovenija 4:0

V nedeljo je bila v Ljubljani nogometna tekma republiških reprezentanc Bosne in Hercegovine ter Slovenije. Zmagala je Bosna-Hercegovina s 4:0.

* * *

MOSKVA, 5. — Na Dinamovem stadionu v Moskvi je sovjetsko moštvo Torpedo premagalo švicarsko moštvo Lozana z 2:1 (1:).

V soboto in nedeljo je bil v Ljubljani mednarodni košarkarski turnir. Rezultati: Proleter (Zrenjanin) - Olimpia (Ljubljana) 80:55 (34:28), Ljubljana - Montferrandaise 59:47 (23:17). Drugi dan: Olimpia - Ljubljana 55:45 (30:27) po podaljšku; v regularnem času 45:45. Proleter Montferrandaise 51:43 (28:19).

Na mednarodnem atletskem mitingu v Tamersforsu na Finskem je na 500 m startal Jugoslovan Mihalič, ki je prišel na drugo mesto za Toumalo s časom 14:46,2, tretji na 800 m je bil Mugoša s časom 1:54,2, medtem ko je v metu diska zmagal Krivokapič z daljino 45.79 m.

V drugi tekmi med reprezentancama Jugoslavije in ZSSR v Moskvi je domača ekipa z rezultatom 4:2 ponovno slavila zmago

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

LAHKOATLETSKI DVOBOJI IN DRUGE PRIREDITVE

Usenikova po osmih nastopih rekorderka

Primerjava jugoslovanskih atletinj z italijanskimi kaže, da so Italijanke boljše na 100 m in na 80 m z zaprekami, medtem ko so Jugoslovanke boljše v metih in skokih

Ženska atletska reprezentanca Jugoslavije je v soboto visoko premagala izbrano ekipo Saarske oblasti z 61:45 točkam. Članica Odreda Milena Usenik je na tem mitingu zboljšala državni rekord v metu krogle, ki ga je branila Radosavljevičeva (13.85) na 13.89 m. Zanimivo je, da Usenikova tekmuje šele od lanskega novembra in je vsega javno nastopila osemkrat v življenju. Sodeč po dosedanjih rezultatih bo šla njena pot še strmo navzgor, saj je vprav v metu krogle dosegala skokoma vedno boljše znamke (12.22, 12.68, 13.22, 13.63, 13.89) in bo verjetno še na tej turneji prekoračila rekordno mejo 14 m; če se to zgodi, bo njena vrednost že evropskega in svetovnega pomena. Jugoslovanke bi bile lahko zmagale še z večjo razliko, če se Butjeva ne bi bila poškodovala med treningom.

Kakor je znano, bodo Jugoslovanke startale še v Hamburgu med tednom, v sredo prihodnjega tedna pa na Švedskem.

Rezultati:

60 m: Babovič (Jug.) 7,8, Singer (P) 7,9, Jakobi (P) 8,1, Frank (Jug.) 8.1.

100 m: Babovič (Jug.) 12,3, Schell (P) 12.4, Roffer (P) 12.5, Stamejčič (Jug.) 12.8.

200 m: Singer (P) 26.0, Frank (Jug.) 26.6, Stefanovič (Jug.) 27.0.

80 m ovire: Babovič (Jug.) 11.9, Meizer (P) 12.2, Bajzelj (Jug.) 12.6.

Višina: Panič (Jug.) 155, Tuce (Jug.) 153, Hoffmann (P) 153.

Daljina: Hoffmann (P) 5.57, Eckel (P) 5.48, Tuce (Jug.) 5.46, Stamejčič (Jug.) 5.28.

Krogla: Usenik (Jug.) 13.89 (nov jugosl. rek.), Kotlušek (Jug.) 12.64.

Disk: Matej (Jug.) 44.16, Borovec (Jug.) 43.52.

Kopje: Kalušević (Jug.) 43.38, Perovič (Jug.) 36.67.

4x100 m: Posarje 49.2, Jug. 49.5.

Isti dan je moška reprezentanca Španije premagala moško izbiro Posarja 63:46.

Ker so skoraj istočasno nastopile italijanske atletinje proti Belgijkam v Antwerpnu, je mogoče napraviti nekoliko primerjave. Sicer na dvoboju med reprezentanco Posarja in Jugoslavije ni bilo na sporedu teka na 800 m, medtem ko Belgijke in Italijanke niso tekmovale v teku na 60 m. Na 100 m bi bila Babovićeva druga za Leone in pred Valentijevo, medtem ko sta bili na 80 m z zaprekami tako Greppi kot Musso boljši od Babovićeve. Upoštevati pa je tudi treba, da je Babovićeva nastopila v treh tekih in povsod zmagala. Na 200 m sta imeli Valenti (It.) in Frank (Jug.) isti čas, prav tako sta imeli tudi naslednji dve med seboj enaka časa, t. j. Beldondi (It.) in Stefanović (Jug.). V skoku v višino sta bili obe Jugoslovanki, Tuce in Panić, boljši od Italijank Paternoster in Masoero (obe 145). V skoku v daljino je bila Tuce (Jug.) boljša od Musso (It.) in Stamejčič boljša od Cicognanijeve. V metih bi se edino Turci in Rossi (kopje) plasirali na drugo in tretje mesto za Kaluševićevo, medtem ko bi bila Paternoster, ki je v Antwerpnu zmagala v metu krogle in diska, v Saarbruecknu v obeh disciplinah šele na tretjem mestu. Seveda je štafeta Italijank (4x100) znatno boljša od jugoslovanske štafete.

* * *

Med odmori nogometnih tekem so bile v nedeljo v Ljubljani na programu tudi nekatere atletske discipline. Razen slovenskih atletov so sodelovali tudi gostje iz Zagreba in Beograda.

Nekaj rezultatov: **80 m ovire članice:** Petauer 12,2; **moški 100 m:** Ivančevič 11,1; **200 m:** Ivančevič 22,5; **400 m:** Vrančič 50,3; **800 m:** Čular 1:52,2, Sarič 1:52,4; **1500 m:** Murat 3:58,1, Gajšek 3:59,6; **3000 m:** Male 8:41,6, Žuvela 8:45,2; **palica:** Lešek 372, Vehovar 372; **kopje:** Plut 57,92, Kastelic 57,83; **višina:** Zerkov 180; **krogla:** Penko 14,76.

* * *

Na mednarodnih atletskih mitingih po Nemčiji so jugoslovanski atleti dosegli nekaj prav dobrih rezultatov. Tako je Lorger v Berlinu zmagal v teku na 110 m z zaprekami s časom 14.6. Lukman pa je bil drugi v skoku s palico s 4.12, kar je obenem njegov najboljši rezultat. V Fronchenu blizu Kölna je nastopil Vipotnik, ki je bil prvi v teku na 800 m s časom 1:53.2. Sabolovic pa drugi v teku na 400 m z 49.5.

PRVENSTVO V HOKEJU NA KOTALKAH

Triestina za točko pred Modeno

Edera ima po šestih tekmah še vedno samo eno točko

V soboto se je italijansko prvenstvo v hokeju na kotalkah spet premaknilo za eno kolo. V Trstu je bil derby med Triestino in Edero. Pri Triestini je spet nastopil Brezigar, ki je imel nekaj časa zabrano igranja. Gotovo je tudi njegov nastop pripomogel, da je pri Triestini vse skupaj zelo dobro funkcioniralo in Edera je morala beležiti v pasivo 13 golov proti 4 v aktivi. Modena je doma premagala Monzo in je tako še ostala tesno za petami Triestini. Smolo je imel drugi trzaški klub Ferroviario, ki je na domačem igrišču dovolil, da mu je odvzel zmago Pirelli iz Milana.

Rezultati:

Am. Modena - Monza	3:2
Triestina - Edera	13:4
Ferroviario - Pirelli	3:4
Novara - Marzotto	4:7

LESTVICA

Triestina	6	5	0	1	32	19	10
Am. Modena	6	4	1	1	38	19	9
Monza	6	3	0	3	22	16	6
Pirelli	6	3	0	3	26	25	6
Novara	6	3	0	3	24	34	6
Ferroviario	6	2	1	3	25	18	5
Marzotto	6	1	3	2	19	19	5
Edera	6	0	1	5	18	56	

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 6. t. m. ob 19.30 film:
Gianni in skrivnosten razbojnik Pinotto

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 6. t. m. ob 20. uri film:
PLESALA JE ENO SAMO POLETJE
Igralci: Ulla Jacobsson in Folke Sunquist.
Mladini izpod 16 let vstop prepovedan.

Kino na Opčinah
predvaja danes 6. t. m. z začetkom ob 18. uri film:
Dobrodošli pri polku
Igralci: JIMMY DURANTE, PHIL SILVERS
Kino po želji na odprtem ali pa v zaprtem prostoru.

ALFREDO MELILLO
Ulica Antonio Caccia 3 - tel. 96-032
(na vogalu Trga Stare mitnice)
TRGOVINA TRST DELAVNICA
telefon 90-159
Vsakovrstna kolesa:
SPORTNA, POTNIŠKA, za OTROKE in za DIRKE
SPECIALNA KOLESA ZA DIRKACE
GUME najboljših tovarn za dirke: GARDIOL - CLEMENT - PIRELLI
GUME in ZRACNICE vseh mer in to najboljših tovarn PIRELLI, MICHELIN, za kolesa in motocikle
Velika izbira delov za dirkalna in turistična kolesa
Predstavnik koles znamk
BENOTTO - MELILLO - BIANCHI - LEGNANO
in motociklov PARILLA (Milan) - motorjev NSU
CENE ZMERNE
Proizvodi za masažo «UNTO DEL MAGO» - Macerata

Vladimir Bartol: **MLADOST PRI SVETEM IVANU** (Druga knjiga)

TEŽKA JE POT DO UČENOSTI

24. Drugo poglavje: V CIRIL-METODOVI ŠOLI - UČITELJ ADAMIČ - NOVA KATASTROFA

Gulina se spominjam predvsem po tem, da je dvigal vedno roko kvišku: on je vse znal. Pavel Marc je bil v razredu med najbolj disciplíniranimi in gotovo najtišji, čeprav je bil telesno dobro razvit. To omenjam zato, ker si posebno «atleti» v razredu, če že ne med poukom, pa vsaj v odmoru, navadno lastijo prvo besedo. On in Božič sta se mi zdela med nami najbolj «zrela», to se pravi, najbolj resna in najmanj otročja.

Fišer, o katerem bom imel pozneje, s pripravnice, še kaj značilnega povedati, je bil nekako podoben miški. Majhen, suh, bled in okreten. Kadar si ga iskal, ga ni bilo nikjer; sicer pa je bil vselej in povsod zraven.

3.

Sicer pa tudi jaz nisem bil kaj prida večji od Fišerja, gotovo pa najmanj toliko suh in vsaj pozimi tudi bledičen. Čez poletje me je sonce močno ožgalo, najbolj po vratu in hrbtu, ki sta mu bila najbolj izpostavljena. Kot večina otrok sem namreč tudi jaz najrajši čepè kaj delal na vrtu; sicer pa tudi ko sem tekel za metulji in iskal gosenice, sem bil večinoma sklonjen naprej.

Tedaj, ko sem končno le redno zahajal v šolo, je prišel moj učitelj, starši in končno tudi jaz sam do spoznanja, da imam grdo pisavo. Mama je sicer ta nedostatek pripisovala dejstvu, da sem prvi razred opravil pravzaprav doma. Mislim pa, da bi bila moja pisava tudi sicer ista. Pisalo, zlasti prvo, sem držal krčevito in nič manj krčevito nisem z njim pritiskal na papir, ki sem ga pogostoma preluknjal, če je bilo pero količkaj ostro. Mama, ki sama ni znala nikoli kaj prida risati, se je čudila, da imam pri še kar ugodnih risarskih sposobnostih tako malo smisla ali zmožnosti za lepo pisavo. Oče, ki je sam pisal izredno kaligrafično in nadrobno, se je pogostoma jezil name, češ da pri pisanju dovolj ne pazim na lepopis. Gotovo sem se že takrat trudil, da bi izboljšal svojo pisavo, pozneje, na pripravnici, pa še toliko bolj, toda zmeroma le s precej pičlim rezultatom. Lepša je bila pisava samo, če sem črke «risal». Kakor hitro pa sem mislil na vsebino, je bila pisava prav tako grda kakor prej.

Zaradi take svoje pisave sem imel skozi vsa šolska leta precejšnje sitnosti. Še tik pred maturo v Ljubljani sem dobil v neki šolski nalogi iz slovenščine nezadostno zaradi «strahotno nečitljive pisave». Povrh vsega sem zaradi svoje pomanjkljive tehnične spretnosti okrasil marsikatero stran svojih šolskih zvezkov z večjimi ali manjšimi packami. In končno so izkazovali moji zvezki in šolske knjige marsikdaj tudi «ušesa», kar se zagotovo ni štelo učencu v prid. Zelo natančen psiholog bi utegnil videti v vsem tem samo znake še vedno latentnega podzavestnega odpora proti šolskim klopem. Naj bo že temu kakor hoče, nekje je zame ostala šola vendarle tista mučilnica, tista kletka, katere sem se bil torej nekako le po pravici bal.

Pot v šolo od Svetega Ivana skozi mesto je pomenila za malega učenca vsekakor novo razsiritev njegovega «življenjskega prostora». S tramvajem se nisem vozil skoraj nikoli, saj je bilo od nas do šole na Akvedotu le dober četrt ure. Navadno sem zavil že takoj pod Školjetom na zgornjem koncu na Akvedot in šel potem skozi lepi drevored do šole. Domov grede sem šel pogostoma mimo Ljudskega vrta ali pa tudi skozenj in naprej po Julijski ulici s kakim sošolcem, ki je stanoval ob tej poti. Če je po nakljúčju kaka ura odpadla, smo se šli otroci navadno potepat v Ljudski vrt, ki mi je postajal čedalje bolj domač in ni pomenil zame več tistega doživetja, kot ga je pomenil za malega otročiča, ki je capljal ob mamini roki pod košatimi drevesi in se mu je zdel vrt še tako velikanski.

Ciril-Metodova šola na Akvedotu je po pravici veljala za zelo dobro šolo in je tudi uživala primeren sloves. Učitelji so bili dobri pedagogi, strokovno vsestransko podkovani in mnogi med njimi so bili vidni kulturni delavci, naj omenim poleg skladatelja Emila Adamica samo še znano pisateljico Ilko Vaštetovo, ki je bila tudi takrat učiteljica na naši šoli.

Ker sem prvi razred opravil v glavnem doma, sem prišel v drugi razred na Akvedot pravzaprav še popolnoma otročji. Spominjam se, kako je takoj na začetku vprašal učitelj Adamič, če zna kateri izmed učencev na pamet kako nemško pesem. V drugem razredu smo se namreč že začeli učiti nemščino.

Takoj sem se oglasil. Adamič me je poklical k tabli, naj pesem recitiram.

Bila je to neka pesem, ki jo je mama nekako za šalo ali v zabavo pela nam otrokom in ob kateri sem se zlasti jaz na vse pretege smejal. Kaj pomenijo besede, seveda nisem razumel. Pesem je imela preprosto, pravzaprav recitativno melodijo in jo je mama nam otrokom pela oz. govorila tako, da je od stiha do stiha stopnjevala hitrost. Na koncu je bila samo še nekakšna akrobacija hitrega izgovarjanja besed.

Nekaj drobcev te pesmi sem si do danes zapomnil in naj jih tu navedem za boljše razumevanje tega dogodka:

«...Mädchen gingen nach dem Wald;
tanzen, winden Kränze, singen frische,
frohe Lieder...
ach, die Buben, wie sie lugen nach
den Mädchen, ei!»*)

Sprožil sem torej to pesem in jo po maminem vzgledu na pol pel, na pol recitiral. Toda začel sem že takoj na začetku drdrati z veliko naglico in ko sem prišel do besed: «ach, die Buben, wie sie lugen nach den Mädchen, ei!» me je bil samo še en sam smeh, tako da gotovo ni bilo razumeti nobene besede.

Adamič in ves razred z njim se je smejal zraven.

«Še enkrat, zdaj pa bolj počasi», mi pravi učitelj.

Začel sem res še kar zmerno, nekaj besed sem izgovoril dovolj glasno in jasno, potem pa me je spet posilil smeh in konec pesmi sem spet pojoč zdrdral tako naglo, da ni bilo razumeti nobene besede.

Adamič se je za vsebino pesmi očitno zanimal, pa sem mu moral še in še ponavljati pesem. Tu me je zaustavil, potem spet tam, tako da mu je konec koncev postal smisel vsebine nekoliko jasnejši. Nekako namuznil se je, kot da bi hotel s tem reči, da vsebina te pesmi pač ni otroku primerna.

«In kdo te je to pesem naučil?» me je vprašal.

«Mama. Zmerom mi jo je pela, že ko sem bil majhen, ker se mi je tako dopadla.»

«Hum, hum», se je namuznil Adamič. «No, ja, prav primerna ni za takega dečka, kot si ti, kaj hudega pa tudi ni. Ali veš, kaj pomeni?»

To ali ono besedo mi je bila mama sicer razložila, celotne vsebine, ki je bila gotovo bolj nedolžna, kakor jo je mogel učitelj razbrati iz mojih hitro in nerazločno izgovorjenih besed, pa nisem znal pojasniti. Pa me je Adamič vseeno pohvalil in me z veselim muzanjem poslal v klop.

*) «...Deklice so šle v gozd; tu plešejo, spletajo vence, pojejo sveže, vesele pesmi... Ah, ti dečki, kako kukajo za temi deklicami, aj!»

(Nadaljevanje sledi)